

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่าย
ปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

กรัณ สนั่นไหว

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่าย
ปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายขอม จังหวัดจันทบุรี

กรัณ สนั่นไหว

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

EFFICIENCY FOR SECURITY AND SAFETY PROTECTION WORK OF
ADMINISTRATIVE IN NAYAIAM DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

KARAN SANANWAI

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
IN STRATEGY AND SECURITY
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS
BURAPHA UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ กรัณ สนั่น ไหว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ดร.ธีระพงษ์ ภูริปานิก)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร)

กรรมการ

.....
(ดร.ธีระพงษ์ ภูริปานิก)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระพงษ์ บัวห่อ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62920377: สาขาวิชา: ยุทธศาสตร์และความมั่นคง; ร.ม. (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง)
 คำสำคัญ: ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน/ ฝ่ายปกครอง/ การรักษาความสงบเรียบร้อย
 กรณ์ สนั่นไหว : ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
 และความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี. (EFFICIENCY
 FOR SECURITY AND SAFETY PROTECTION WORK OF ADMINISTRATIVE IN
 NAYAIAM DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชีระ
 พงษ์ ฎริปาณิก ปี พ.ศ. 2565.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานใน
 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม
 จังหวัดจันทบุรี และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อ
 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่าย
 ปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วย
 แบบสอบถามจากฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 248 ราย การ
 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ
 crosstab กับสถิติ chi-square เพื่อนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์
 ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความ
 สงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี
 ด้วยค่าเฉลี่ยของประชากร (μ)

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง มี
 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.34$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน
 ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้าน
 ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ($\mu = 4.42$) ด้านประสิทธิภาพด้านการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทของ
 ราษฎร ($\mu = 4.39$) ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ ($\mu = 4.34$)
 ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกภัยของราษฎร ($\mu = 4.30$)
 และด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคี และความสัมพันธ์ในหมู่บ้าน ($\mu =$
 4.25) ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานใน
 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
 พบว่า ฝ่ายปกครองที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครองไม่แตกต่างกัน ส่วนฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

62920377: MAJOR: STRATEGY AND SECURITY; M.Pol.Sc. (STRATEGY AND SECURITY)

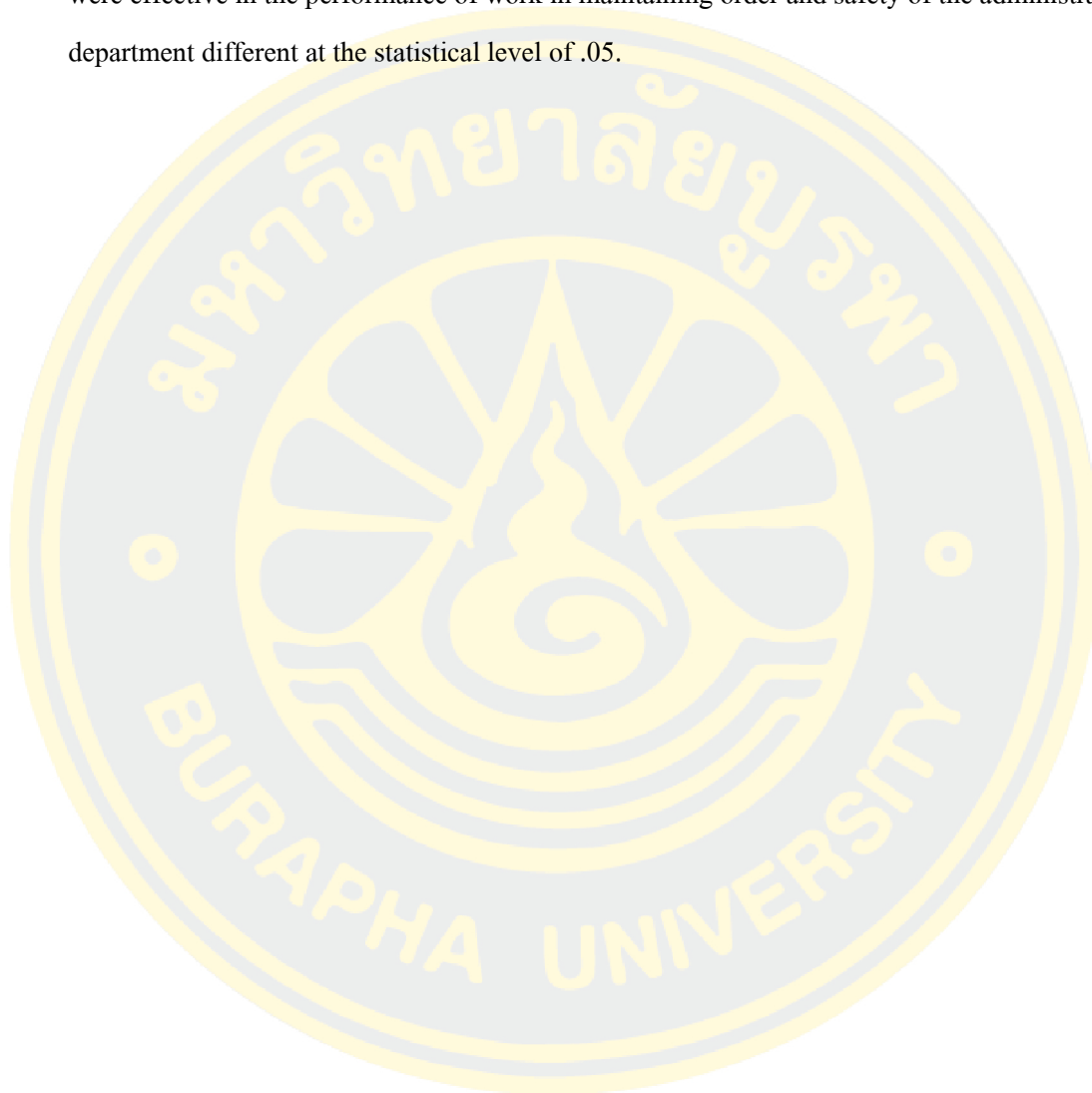
KEYWORDS: efficiency of operation work/ maintaining public order and safety

KARAN SANANWAI : EFFICIENCY FOR SECURITY AND SAFETY PROTECTION WORK OF ADMINISTRATIVE IN NAYAIAM DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: TEERAPONG PURIPANIK, Ph.D. 2022.

The purposes of this research are: 1) to study the efficiency of operation work in maintaining public order and safety of the administrative department in area of Na Yai Am District, Chanthaburi Province, and 2) to compare the differences of personal data on the efficiency of operation working in maintaining order and safety of the administrative department in area of Na Yai Am District, Chanthaburi Province. By using a quantitative study method data which were collected by questionnaire from the administrative department in area of Na Yai Am district, Chanthaburi province, number of 248 cases, and analysis used by quantitative data analysis using descriptive statistics, Mean, and Standard Deviations (S.D.), Crosstab and Chi-square statistics were used to present the hypothesis testing results. By comparing the relationship between the characteristics factor of population and the efficiency of work in maintaining public order and safety of the administrative department in area of Na Yai Am District, Chanthaburi Province with the population mean (μ)

The results showed that overall; the performance of the administrative department The average value was at the highest level ($\mu = 4.34$) when considering each aspect; there was found that it was at the highest level in all aspects, which can be sorted in descending order as follows: the aspect of control efficiency control and supervise the resident to comply with the law ($\mu = 4.42$), the aspect of effectiveness in conciliation of citizens ($\mu = 4.39$), the aspect of monitoring efficiency maintain public interest ($\mu = 4.34$), the aspect of administrative efficiency maintains peace and preventing people's suffering ($\mu = 4.30$). And the aspect of the efficiency of reconciliation and unity to occur in the village ($\mu = 4.25$) respectively. The results of comparing the differences in the level of efficiency in working in the field of health care for peace and order and the safety of the administrative department were classified by personal factors, there was

found that the administrative department with different gender, age, length of office, were effective in their work in maintaining public order and safety. dominate is not different such as for the government with the status, education level, average monthly income were different, there were effective in the performance of work in maintaining order and safety of the administrative department different at the statistical level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สำเร็จลุล่วงได้เนื่องจากผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือในการให้ข้อมูล คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น และกำลังใจจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.ธีระพงษ์ ภูริปานิิก ผู้ซึ่งเป็นที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ของผู้เขียน ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ ข้อเสนอแนะ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานนิพนธ์ในทุกขั้นตอน รวมทั้งกรุณาพิจารณาและตรวจสอบงานนิพนธ์ให้ถูกต้องอย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านแห่งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ถ่ายทอดและสร้างความรู้ให้แก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี งานนิพนธ์เล่มนี้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและสมบูรณ์

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณและมอบความสำเร็จทั้งหมดจากการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้แด่ ครอบครัวของผู้เขียน รวมถึงญาติพี่น้องและกัลยาณมิตร ที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ตลอดจนเป็นแรงใจที่สำคัญยิ่งของผู้เขียนตลอดมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ

กรัณ สนั่นไหว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	1
สารบัญภาพ	3
บทที่ 1	4
บทนำ.....	4
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4
คำถามในการวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	11
บทที่ 2	13
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	13
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่.....	21
3. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	24
4. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	36

5. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
6. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
7. สมมติฐานการวิจัย	45
บทที่ 3	46
วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
1. ประชากร	46
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	47
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ	47
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4	52
ผลการศึกษา	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	52
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัด จันทบุรี	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษา ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	56
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ของข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกับประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ใน เขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	65
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการ รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	73
บทที่ 5	75

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการศึกษา	76
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	82
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
บรรณานุกรม	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สรุปการเข้าสู่ตำแหน่งและการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	4
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ (N =248)	53
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ (N =248)	53
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ (N =248)	54
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา (N =248)	54
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือน (N =248)	55
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง (N =248)	55
ตารางที่ 8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร (N = 248)	56
ตารางที่ 9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	58
ตารางที่ 10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน (N = 248)	60
ตารางที่ 11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ (N = 248)	61

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร (N = 248)	63
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในภาพรวม (N = 248).....	64
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของเพศ ที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)	65
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของอายุ ที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)	66
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของสถานภาพที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)	67
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)	69
ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)	70
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไคว์ (Crosstabs) ของระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248).....	71
ตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี	73

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
----------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งอำนาจธิปไตยเป็นของประชาชน โดยพระมหากษัตริย์ใช้อำนาจผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปกครองของประเทศไทยนั้นนับแต่ได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้มีพัฒนาการการปกครองมาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการจัดระเบียบการปกครองแผ่นดินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การปกครองส่วนกลาง และการปกครองส่วนภูมิภาค มีการจัดระเบียบการปกครอง ภายในเมืองหนึ่งๆ ออกเป็นหน่วยการปกครอง รับผิดชอบลดหลั่นกันมา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2559) กล่าวคือ

แขวง ประกอบด้วยตำบล ผู้ปกครองแขวงได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “หมื่นแขวง”

ตำบล มีหัวหน้าเป็น กำนัน รับบรรดาศักดิ์เป็น “พัน”

หมู่บ้าน มีหัวหน้าเป็น “ผู้ใหญ่บ้าน”

ตารางที่ 1 สรุปการเข้าสู่ตำแหน่งและการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครอง พุทธศักราช 2457/ ประกาศคณะปฏิวัติ	การเข้าสู่ตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่ง กำนัน	การเข้าสู่ตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 (ใช้ระหว่างปี 2440-2457)	เลือกตั้งโดยผู้ใหญ่บ้านใน ตำบล วาระการดำรง ตำแหน่งจนหมดอายุ	เลือกตั้งโดยราษฎรใน หมู่บ้าน วาระการดำรง ตำแหน่งจนหมดอายุ
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2489 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4)	เลือกตั้งโดยผู้ใหญ่บ้านใน ตำบลเลือกกันเอง วาระ การดำรงตำแหน่งจน หมดอายุ	เลือกตั้งโดยราษฎรใน หมู่บ้าน วาระการดำรง ตำแหน่งจนหมดอายุ

พ.ศ. 2510 (ใช้ระหว่างปี 2457–2515)		
พระราชบัญญัติลักษณะปกครอง พุทธศักราช 2457/ ประกาศคณะปฏิวัติ	การเข้าสู่ตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่ง กำหนด	การเข้าสู่ตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 365 ลงวันที่ 13 ธันวาคม ปี 2515 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2532 (ใช้ระหว่างปี 2515–2535)	เลือกตั้งโดยราษฎรใน ตำบลวาระการดำรง ตำแหน่งจนอายุ 60 ปี	เลือกตั้งโดยราษฎรใน หมู่บ้านวาระการดำรง ตำแหน่งจนอายุ 60 ปี
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 (ใช้ระหว่างปี 2535–2551)	เลือกตั้งโดยราษฎรใน ตำบลวาระการดำรง ตำแหน่ง 5 ปี	เลือกตั้งโดยราษฎรใน หมู่บ้านวาระการดำรง ตำแหน่ง 5 ปี
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 (ใช้ระหว่างปี 2551–ปัจจุบัน)	เลือกตั้งโดยผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลวาระการดำรง ตำแหน่งจนอายุ 60 ปี รับ การประเมินผลอย่างน้อย ทุก 5 ปี	เลือกตั้งโดยราษฎรใน หมู่บ้าน วาระการดำรง ตำแหน่งจนอายุ 60 ปีรับ การประเมินผลอย่างน้อย ทุก 5 ปี

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2559)

จากตารางที่ 1 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ตั้งแต่อดีต จนถึงฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 11) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2551 (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ 11 พุทธศักราช 2551, หน้า 26) มีผลให้ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่เคยกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี มาก่อนแล้ว การดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลานานในเชิงลบทำให้ผู้นำท้องที่เป็นผู้มีอิทธิพลใน หมู่บ้าน ตำบลมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต ประพฤติมิชอบ ใช้ตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์ ค่าตอบแทนจากประชาชน ซึ่งสภาพปัญหาการปกครองส่วนท้องที่ที่สำคัญคือการวางตัวไม่เป็น

กลางของผู้นำ มีการทุจริตในหน้าที่เข้าลักษณะที่เรียกว่า “ ทองไหลมา ” คือผู้มีตำแหน่งทางการปกครองได้มาซึ่งเงินทองของมีค่าเป็นค่าตอบแทน โดยไม่ได้เรียกร้อย แต่ในความรู้สึกของผู้ให้ ให้เพื่อต้องการได้รับความสะดวกในการได้รับบริการจากผู้มีตำแหน่งทางการปกครอง “ เงินลอย ” ผู้ที่มีตำแหน่งทางการปกครองได้รับค่าตอบแทน โดยไม่ได้เรียกร้อยจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ให้ รวมถึงการใช้ดุลพินิจตามตำแหน่งหน้าที่ที่เป็นคุณเป็นโทษแก่บุคคล กลุ่มบุคคล รวมถึงการใช้ตำแหน่งหน้าที่ทางการปกครองเรียกร้อยเงินทองของมีค่าสิ่งตอบแทน โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมตามเจตนารมณ์ทางการปกครองท้องที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน (สร้อย ชูพินิจ, 2555, หน้า 2) ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่มาจนถึงปัจจุบัน

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ (ฉบับที่ 11) คือ เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ แต่โดยที่กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ยังมีได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสม ทำให้การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฉบับที่ 11 พุทธศักราช 2551, หน้า 105)

บทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นฉบับที่มีผลบังคับในปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2553) มีความสำคัญคือ เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากรายการให้ทำหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขราษฎร ฝ่ายปกครองจึงเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการในพื้นที่เป็นอย่างดีมีบทบาทในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่และการพัฒนาความเจริญให้แก่ท้องถิ่นๆ ดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชนตลอดจนการป้องกันและระงับเหตุร้ายในพื้นที่ มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนในท้องที่ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านการปกครองที่จะต้องจัดทำเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ภายในเขตปกครองรวมไป

ถึงแจ้งราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล เป็นสถาบันที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน และยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกสำคัญของรัฐอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยโดยเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ หน่วยงานราชการ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนที่เรียกกันว่า “ลูกบ้าน” เป็นผู้นำของชุมชน คอยดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตำบล หมู่บ้าน และหากเกิดข้อพิพาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอมเพื่อหาข้อยุติให้กับประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ (ภทรียา เทพขจร, 2553) ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญโดยตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่างยิ่ง จากประวัติศาสตร์ในการดำรงตำแหน่งที่ผ่านมา ถือได้ว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่อยู่เคียงคู่ ดูแลทุกข์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง และจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างสูงทั้งในด้านการปฏิบัติงานและด้านการมีจิตใจที่ต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์และสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

ถึงแม้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและกำหนดบทบาททางการปกครองของฝ่ายปกครองภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 แต่ก็ยังคงพบว่ามีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย (เสนห์ จุ้ยโต, 2552, หน้า 63) คือ ฝ่ายปกครองยังคงปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนสับสนในบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และการปฏิบัติหน้าที่ต่างฝ่ายต่างขาดความร่วมมือซึ่งกันและกันมีการร้องเรียนกล่าวโทษกัน โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เห็นด้วยจะไม่ให้ความร่วมมือไม่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ทำให้ประชาชนเสียผลประโยชน์ อีกทั้งใช้อิทธิพลครอบงำประชาชนในการเลือกตั้ง ให้กับนักการเมืองท้องถิ่นถึงระดับชาติ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถตอบสนองต่องานราชการได้อย่างเต็มศักยภาพหรือเฉื่อยชา เพิกเฉยต่อความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง และมีอิทธิพลในกองทุนต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น เป็นประธานกองทุนคัดเลือกญาติ พวกพ้องเข้ามาเป็นคณะกรรมการกีดกันประชาชนบางกลุ่มไม่ให้เข้าถึงกองทุน จะได้ผลประโยชน์จากการช่วยเหลือลูกบ้านเช่น ประชาชนเดือดร้อนจากพิษผลถูกน้ำท่วม ภัยแล้งประชาชนได้รับการช่วยเหลือจากส่วนราชการที่ผลผลิตได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม ภัยแล้งขึ้นทะเบียนไว้ทุก 10 ไร่ ต้องแบ่งให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 1 ไร่ เป็นต้น ใน

เงื่อนไขการประเมินผลการปฏิบัติงานถอดถอนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นไปได้ยากเพราะยังไม่มีระเบียบรองรับการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ โดยจังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย โดยจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย ถึง 3 ลักษณะ คือ 1) ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูง 2) ที่ราบลุ่มภูเขา และ 3) ที่ราบฝั่งทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายตามวิถีชาวบ้าน และมีรูปแบบการปกครองทั้งในรูปแบบการแบ่งอำนาจและการกระจายอำนาจ (ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี, 2562) โดยเฉพาะอำเภอ นายายอามของจังหวัดจันทบุรี เดิมมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อ กิ่งอำเภอ นายายอาม แบ่งเขตการปกครองออกจากอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีเหตุผลการจัดตั้งกิ่งอำเภอ เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกลจากอำเภอท่าใหม่ซึ่งประชาชนไม่สะดวกในการเดินทางไปติดต่อราชการประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 มีนาคม 2535 และต่อมาเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2535 กิ่งอำเภอ นายายอามได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอใช้ชื่อว่า “อำเภอ นายายอาม” มาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น การมีการปกครองในรูปแบบการเป็นกิ่งอำเภอมาก่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นฝ่ายปกครองที่มีบทบาทและใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เพราะเป็นการปกครองดูแลตนเองในพื้นที่เล็กๆ ฝ่ายปกครองจึงน่าจะมีการปกครอง ดูแลประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งอำเภอ นายายอามเองนั้นถือได้ว่าเป็นประตูเมืองจันทบุรี ฝ่ายปกครองจึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มข้น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้กับประชาชนอย่างสูงสุด

จากปัญหาในเชิงลบของฝ่ายปกครองดังกล่าว ต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ขาดประสิทธิภาพในการปกครองและดูแลรวมไปถึงการจัดการแก้ไขปัญหาที่ยังไม่ส่งผลแน่ชัดทำให้ประชากรขาดความสะดวกในการใช้ชีวิตหรือการประกอบอาชีพได้อย่างไม่เต็มที่ การมีประสิทธิภาพในการปกครองรวมไปถึงการดูแลแก้ไขปัญหาในพื้นที่จึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะนิสิต สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา จึงมีความสนใจศึกษา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะนำมาใช้พัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ให้เกิดสูงสุด

คำถามในการวิจัย

- 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับใด
- 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ไว้ 4 ขอบเขต คือ 1) ขอบเขตด้านระยะเวลา 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ 3) ขอบด้านประชากร และ 4) ขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลตามกระบวนการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2565

- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษาในพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่

- (1) ตำบลนายายอาม
- (2) ตำบลช้างข้าม
- (3) ตำบลกระเจาะ
- (4) ตำบลวังใหม่
- (5) ตำบลวังโตนด

(6) คำบดสนามไชย

3) ขอบค้ำนเนื้อหา

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อหา ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยประยุกต์ตามข้อมูลอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทศศักราช 2457, กระทรวงมหาดไทย) ได้แก่ (1) ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกขภัยของราษฎร (2) ด้านการควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย (3) ด้านการสร้างสามานฉันท์ และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน (4) ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ และ (5) ด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร

4) ขอบเขตค้ำนประชากร

ศึกษาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 248 ราย ได้แก่ กำนัน 6 ราย ผู้ใหญ่บ้าน 60 ราย ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง 134 ราย ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ 30 ราย สารวัตรกำนัน 12 ราย และแพทย์ประจำตำบล 5 ราย (อำเภอ นายายอาม, 2564)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) คาดว่าผลงานวิจัยจะเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี
- 2) คาดว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จะสามารถนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ ไปเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์การทำงานของตนเอง เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- 3) คาดว่าอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จะสามารถนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของฝ่ายการปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของคำสำคัญไว้เพื่อ ไม่ให้เกิดความสับสนหรือความเข้าใจคลาดเคลื่อนของข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยและปลอดภัย ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองดูแลรักษาความสงบและป้องกันภัยต่าง ๆ ให้กับราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้านของตน และการตรวจตราดูแลความเรียบร้อยต่าง ๆ

ด้านการควบคุม ดูแลหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลให้ราษฎรในหมู่บ้านปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายและไม่กระทำความผิดกฎหมาย

ด้านการสร้างความสามัคคี และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่สร้างความรัก ความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของราษฎรในหมู่บ้าน เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของราษฎรในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน เป็นต้น

ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาถึงสาธารณประโยชน์ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ควบคุมดูแล ช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ ป้องกันภัยพิบัติ ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ผู้ประสบภัยในหมู่บ้านและการวางแผนป้องกันสาธารณภัยของหมู่บ้านตนเอง

ด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประนีประนอมไกล่เกลี่ยกรณีเกิดข้อพิพาทและเกิดความขัดแย้งของราษฎร ในหมู่บ้านเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

กำนัน หมายถึง ผู้ปกครองและรับผิดชอบในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนทุกหมู่บ้าน ซึ่งในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีด้วยกัน 6 ตำบล คือ ตำบลนายายอาม ตำบลช้างข้าม

ตำบลกระแจะ ตำบลวังใหม่ ตำบลวังโดนด ตำบลสนามไชย โดยประชาชนในตำบลเป็นผู้เลือกจากผู้ที่เป็นผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน พ.ศ. 2524

ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้เป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้าน มีหน้าที่และอำนาจในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีหมู่บ้านจำนวน 67 หมู่บ้านด้วยกัน มีผู้ใหญ่บ้านจำนวน 67 คน (รวมกำนัน)

ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง หมายถึง ผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ปฏิบัติกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง จำนวน 134 คน

ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ หมายถึง ผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ปฏิบัติกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ จำนวน 30 คน

สารวัตรกำนัน หมายถึง ผู้ช่วยของกำนัน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรกำนันนั้นแล้วแต่กำนันจะร้องขอให้เป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรกำนันได้ ซึ่งอำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีสารวัตรกำนันจำนวน 12 คน

แพทย์ประจำตำบล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ในวิชาแพทย์แผนปัจจุบันหรือแผนโบราณ ตลอดจนเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในตำบลนั้น ซึ่งในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีตำบลจำนวน 6 ตำบล มีแพทย์ประจำตำบล 5 คน

เพศ หมายถึง ความเป็นหญิงและชายของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มปีของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 21 – 30 ปี, 31 – 40 ปี, 41 – 50 ปี, และ 51 – 60 ปี

สถานภาพ หมายถึง สถานภาพในการครองคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย โสด, สมรส, หม้าย / หย่าร้าง, และแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบการศึกษาปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และสูงกว่าปริญญาตรี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง สิ้นทรัพย์หรือค่าตอบแทนที่ได้จากการเป็นฝ่ายปกครอง และอาชีพเสริมอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 10,001 - 20,000 บาท, 20,001 - 30,000 บาท, 30,001 - 40,000 บาท, 40,001 – 50,000 บาท, และมากกว่า 50,000 บาท

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่
3. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พ.ศ. 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
4. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
5. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย
7. สมมติฐานการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

1.1 ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น ถ้าพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มักจะพูดถึง ผลการปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Efficiency) คือเมื่อผลการปฏิบัติงานที่ดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูงและถ้าผลการปฏิบัติงาน ไม่ดีก็ถือว่าไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (ชุตินา ม่วงมณี, 2554) ดังนี้

ไรอันและสมิทซ์ (Ryan & Smith 1954, pp 276, อ้างถึงในชุตินา ม่วงมณี, 2554) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของบุคคล (Human efficiency) ไว้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทให้กับงาน ซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้นมองจากแง่มุมของการทำงานแต่ละบุคคล โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ให้กับงาน เช่น กำลังงานกับผลลัพท์ที่ได้จากงานนั้น

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, หน้า 30, อ้างถึงในชุตินา ม่วงมณี, 2554) กล่าวว่า ความมีประสิทธิภาพ หมายถึง การมีสมรรถนะสูงสามารถมีระบบการทำงานสร้างสมทรัพย์ากร และความ

มั่งคั่งเก็บไว้ภายใน เพื่อขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอกได้ด้วย

กันตา เพิ่มผล. (2541, หน้า 2, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ขนาดและความสามารถของความสำเร็จ หรือบรรลุผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของตนเองและองค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541, หน้า 17, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ ใช้วิธีการให้เกิดการจัดการทรัพยากรที่สิ้นเปลืองให้น้อยที่สุด โดยมีเป้าหมายคือ ประสิทธิภาพหรือให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้สูงสุด

Millet (อ้างถึงใน แสวง รัตนมงคลมาศ 2514, หน้า 99, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพว่า (efficiency) หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวล มนุษย์และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย (human satisfaction and benefit produced)

Simon (อ้างถึงใน แสวง รัตนมงคลมาศ 2514, หน้า 99, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกัน คือ ถ้าพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กับผลผลิต (output) ที่ได้รับออกมา เพราะฉะนั้น ตามทัศนะนี้ประสิทธิภาพนี้จึงเท่ากับผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้า และถ้าเป็นการบริหาร ราชการและองค์กรของรัฐก็ควรบอกความพึงพอใจของผู้รับบริการ (satisfaction) เข้าไป ด้วย ซึ่งอาจเขียนเป็นสูตร ดังนี้

$$E = (O-I) + S$$

E = EFFICIENCY คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = OUTPUT คือ ผลผลิตหรืองานที่ได้รับออกมา

I = INPUT คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป

S = SATISFACTION คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

วิทยากร เชียงกุล (2540, หน้า 173, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่บ่งบอกผลงานของคนงาน (ปฏิบัติงาน) ในช่วงระยะเวลา หนึ่ง ซึ่งใช้เป็นเครื่องวัดว่ามีการใช้ทรัพยากรขององค์กรหรือหน่วยงานเหมาะสมเพียงไร

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2530, หน้า 70, อ้างถึงในชุดิมา ม่วงมณี, 2554) ประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การวัดประสิทธิภาพโดยทั่วไปจะวัดเป็นอัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยนำเข้าในการผลิตหรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วย และมักเป็นเรื่อง

เศรษฐกิจ เกณฑ์การ วัดประสิทธิภาพแบบนี้ อาจคลาดเคลื่อนได้เพราะไม่ได้คำนึงถึงด้านคุณภาพ แต่คำนึงถึงปริมาณในรูปของกำไร หรือผลผลิตสูงสุดเพียงด้านเดียว ดังนั้น การวัดประสิทธิภาพจึง ต้องวัดความแตกต่างด้าน คุณภาพของผลผลิตด้วย

รพี แก้วเจริญ และชิตยา สุวรรณะชญ (2510, หน้า 5, อ้างถึงในชุตติมา ม่วงมณี, 2554) ได้ อธิบายความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จซึ่ง ไม่ได้กล่าว ถึงปัจจัยนำเข้าหรือ ความพึงพอใจ

ทิพาวดีเมฆสุวรรณค์ (2538, หน้า 2, อ้างถึงในชุตติมา ม่วงมณี, 2554) ซึ่งให้เห็นว่าประสิทธิภาพ ในระบบราชการมี ความหมายรวมถึง ผลติภาพ และประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้ หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ

1. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของการผลิต (input) ได้แก่ การใช้ ทรัพยากร การบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยี ที่มีอย่างประหยัด คุ่มค่า และ เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

2. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการการบริหาร (process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้ มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม

3. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ ต่อสังคม เกิดผลกำไร ท้นเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและ บริการเป็นที่พอใจของ ลูกค้า หรือผู้มารับบริการ การบริหารทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร (Provision of Resource) ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต / การบริการ แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงาน ในองค์กรทุกคน

ประเภทที่ 2 ทรัพยากรด้านเทคโนโลยี/ เครื่องจักร / อุปกรณ์สำนักงาน หรือสิ่ง อำนาจความ สะดวก หรือสิ่งที่สนับสนุนให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ การ จัดสรรทรัพยากร หมายถึง การจัดหา จัดมอบ หรือจัดแบ่งทรัพยากรให้กับ หน่วยงานต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคลากร ได้ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อการ ดำเนินงานสู่เป้าหมายขององค์กร

สรุป ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ ใด ๆ รวมถึง ความพึงพอใจที่เกิดแก่ผู้รับบริการ โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารอย่างคุ้มค่าและ ปริมาณการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

1.2 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

สำหรับแนวคิดในเรื่องของปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ หรือปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและสรุปเป็นปัจจัยสำคัญ ๆ ไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 30) ได้นำแนวคิดของ Harring Emerson ที่เกี่ยวกับหลักการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพ 12 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจ และกำหนดแนวความคิดในการทำงานให้กระจ่าง
2. ให้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
3. คำปรึกษาแนะนำต้องสมบูรณ์และถูกต้อง
4. รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน
5. ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม
6. การทำงานต้องเชื่อถือได้ มีความนับพลงัน มีสมรรถภาพและมีการลงทะเลเบียนไว้เป็นหลักฐาน
7. งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
8. งานสำเร็จทันเวลา
9. ผลงานได้มาตรฐาน
10. การดำเนินงานสามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
11. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกสอนงานได้
12. ให้บำเหน็จรางวัลแก่งานที่ดี

แนวคิดของปีเตอร์สัน (Peterson) และ โพลแมน (Plowman) สรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพ ไว้ 4 ข้อคือ

1. คุณภาพของงาน จะต้องมึคุณภาพสูง คือผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ประโยชน์ คุ่มค่า และมีความพึงพอใจ
2. ปริมาณงาน งานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน
3. เวลา คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงานและทันสมัย
4. ค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับงาน และวิธีการคือจะต้องลงทุนน้อย และให้ได้ผลกำไรมากที่สุด

Herzberg (1966, pp 24) ได้นำเอาการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานมาทำการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ได้ปัจจัยที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างสบายใจและมีประสิทธิภาพ เขาได้ศึกษาวิจัยในเรื่องของทัศนคติของบุคคลที่พอใจในการทำงานและไม่พอใจในการทำงาน พบว่าบุคคลปัจจัยที่ทำให้บุคคลพอใจในการทำงานนั้นประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

1. การที่สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ
2. การที่ได้รับการยกย่องนับถือเมื่อทำงานสำเร็จ
3. ลักษณะเนื้อหาของงานนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ
4. การที่ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงาน
5. ความก้าวหน้าในการทำงาน

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของงานที่เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความไม่พอใจประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

1. นโยบายและการบริหารขององค์กร
2. การควบคุมการบังคับบัญชา
3. สภาพการทำงาน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทุกระดับหน่วยงาน
5. ค่าตอบแทน
6. สถานภาพ
7. การกระทบกระเทือนต่อชีวิตส่วนตัว
8. ความปลอดภัย

สมยศ นาวิการ (2529, หน้า 5) ได้กล่าวถึงแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานปฏิบัติงานในองค์กร โดยเสนอปัจจัย 7 ประการ คือ

1. กลยุทธ์ (Strategy) กลยุทธ์เกี่ยวกับการกำหนดภารกิจ การพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็ง ในองค์กร
2. โครงสร้าง (Structure) โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมจะช่วยให้ปฏิบัติงาน
3. ระบบ (System) ระบบองค์กรที่จะบรรลุเป้าหมาย
4. แบบ (Style) แบบการบริหารของผู้บริหารเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร
5. บุคลากร (Staff) ผู้ร่วมองค์กร
6. ความสามารถ (Skill)
7. ค่านิยม (Shared Values)

เบคเกอร์ และ นิวเฮาเซอร์ (Becker&Neuhauser) ได้เสนอตัวแบบจำลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร (model of organization efficiency) โดยกล่าวว่าประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากจะพิจารณาถึง ทรัพยากร เช่น คน เงิน วัสดุ ที่เป็นปัจจัยนำเข้า และผลผลิตขององค์กร คือ การบรรลุเป้าหมายแล้วองค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรในระบบเปิด (open system) ยังมีปัจจัยประกอบอีกดังแบบจำลองในรูปสมมติฐานซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรนั้น มีความซับซ้อนต่ำ (low task environment complexity) หรือมีความแน่นอน (certain) มีการกำหนดระเบียบ ปฏิบัติในการทำงานขององค์กรอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว แน่ชัดว่าจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กรมากกว่า องค์กรที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานยุ่งยาก และซับซ้อนสูง (high task environment complexity) หรือมีความไม่แน่นอน (uncertain)

2. การกำหนดระเบียบปฏิบัติชัดเจนเพื่อเพิ่มผลการทำงานที่มองเห็นได้มีผลทำให้ประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

3. ผลการทำงานที่มองเห็นได้สัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพ

4. หากพิจารณาควบคู่กันไปจะปรากฏว่าการกำหนดระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจน และผลการทำงานที่สามารถมองเห็นได้จะมีความสัมพันธ์มากขึ้นต่อประสิทธิภาพมากกว่าตัวแปรแต่ละตัวตามลำพัง

เบคเกอร์ และนิวเฮาเซอร์ยังเชื่ออีกว่าการสามารถมองเห็นผลการทำงานของ องค์กรได้ (visibility consequences) และมีความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพขององค์กร เพราะองค์กรสามารถทดลองและเลือกระเบียบการปฏิบัติได้ซึ่งระเบียบการปฏิบัติและ ผลการปฏิบัติงานจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แคทซ์และคานัน (Katz & Kahn 1978, pp 232-240) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีที่ศึกษา องค์กรระบบเปิด (open system) เช่นกันก็ได้ศึกษาในเรื่องปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานซึ่งเขากล่าวว่าประสิทธิภาพ คือ ส่วนประกอบที่สำคัญของ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพขององค์กร ถ้าจะวัดจากปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับผลผลิต ที่ได้ จะทำให้การวัดประสิทธิภาพคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริงขององค์กร หมายถึง การบรรลุเป้าหมาย (goal-attainment) ขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ปัจจัยต่าง ๆ คือ การฝึกอบรม ประสบการณ์ความผูกพัน ยังมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในองค์กรด้วย

มาโนช สุขฤกษ์ และคณะ (อ้างถึงใน สถิต คำลาเตียง 2544, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานว่า ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- 1.3 อายุ
- 1.4 ระยะเวลาในการทำงาน
- 1.5 สติปัญญา
- 1.6 ระดับการศึกษา
- 1.7 บุคลิกภาพ

2. ปัจจัยที่ได้รับมาจากงาน ได้แก่

- 2.1 ชนิดของงาน
- 2.2 ทักษะความชำนาญ
- 2.3 สถานภาพทางอาชีพ
- 2.4 สถานภาพทางภูมิศาสตร์
- 2.5 ขนาดของธุรกิจ

3. ปัจจัยที่ควบคุมได้โดยฝ่ายบริหาร

- 3.1 ความมั่นคง
- 3.2 รายได้
- 3.3 สวัสดิการ
- 3.4 โอกาสก้าวหน้าในงาน
- 3.5 สภาพการทำงาน
- 3.6 ผู้ร่วมงาน
- 3.7 ความรับผิดชอบ
- 3.8 การจัดการ

สมพงษ์ เกษมสิน (2519, หน้า 271-273) ได้พูดถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคคลใน การปฏิบัติงานว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ซึ่งได้แก่

1. กิจกรรมในงานและนอกรงาน
2. การรับเสถานการณ์

3. ระดับความปรารถนา

4. กลุ่มอ้างอิง

5. เพศ

6. ภูมิหลังทางวัฒนธรรม

7. การศึกษา

8. ประสบการณ์

9. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

นฤมล กิตตะยานนท์ (อ้างถึงใน คทาวัธ พรหมายน 2545, หน้า 15-16) ได้เสนอว่า การปฏิบัติงานของแต่ละคนจะถูกกำหนดโดย 3 ส่วน ดังนี้

1. คุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล (individual attributes) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 demographic characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ เชื้อชาติเผ่าพันธุ์

1.2 competence characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถความถนัดและความชำนาญของบุคคลซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้มาจากการศึกษาอบรม และสั่งสมประสบการณ์

1.3 psychological characteristics เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ทัศนคติ ค่านิยม การรับในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย

2. ระดับความพยายามในการทำงาน (work effort) จะเกิดขึ้นจากการมีแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ความต้องการ แรงผลักดันอารมณ์ความรู้สึก ความสนใจ ความตั้งใจ เพราะว่าการที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงจะมีความพยายามที่จะอุทิศกำลังกายและ กำลังใจให้แก่การทำงานมากกว่าผู้ที่แรงจูงใจในการทำงานต่ำ

3. แรงสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงาน (organization support) ซึ่งได้แก่ค่าตอบแทน ความยุติธรรม การติดต่อสื่อสาร และวิธีการที่จะมอบหมายงานซึ่งมีผลต่อ กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลเกิดจากสภาพภูมิหลัง ของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน สภาพร่างกายจิตใจ การศึกษา ความรู้ความสามารถ ความถนัดต่าง ๆ โดยมีปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความแตกต่างจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาแล้วให้คะแนนออกมาในระดับต่ำปานกลาง และระดับสูง ซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้บุคคลผู้นั้นมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นเรื่อย ๆ

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่

2.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่

แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ มักถูกอธิบายในศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้จำนวนมาก ซึ่งขอสรุปเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญ (ปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน(2532, หน้า 315, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทคือการทำหน้าที่หรือ พฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ

สำเร็จ กล่าวหาญ (2549, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงแนวทางของการแสดงออกหรือปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคม ทางหน้าที่การงาน ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละ บุคคลที่เป็นอยู่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทิตยา สุวรรณชฎ (2510, หน้า 4, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) ได้อธิบายว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และแบ่งบทบาทออกเป็น

1. บทบาทตามอุดมคติ (ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (actual role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมจะต้องปฏิบัติจริงโดยอธิบายว่า “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” เป็นผู้ร่วมของบทบาทตามอุดมคติและปฏิกิริยาของผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนของบทบาททางสังคม

ทิตยา สุวรรณชฎ (2557, หน้า 43, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) เห็นว่า มีลักษณะ ดังนี้

1. สถานภาพ (status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought to – role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนด ฐานะ ตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้น ได้มาจากสังคมกรรม (socialization) ในสังคมนั้นๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครอง ฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้น เป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะ ตำแหน่งที่มี ต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรมและ เครื่องกระตุ้น (stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

อนันท์ อภาภิรม (2516, หน้า 24, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) ให้ความหมายไว้ว่า สถานภาพและบทบาทเป็นสิ่งควบคู่กันไป แต่อย่างไรก็ดี บทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่เข้าดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เพราะฉะนั้น บทบาทจึงเป็นรูปการณ์ที่เคลื่อนไหว

บุญตา ไล่เลิศ (2550, อ้างถึงในปาริชาติ สุวรรณ โณ, 2563) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของ สถานภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบตามที่ กำหนดไว้ตามบทบาทของตำแหน่งนั้น และคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม เช่น บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ก็หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้อง กับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติในสถานศึกษานั้น

จากความหมายในข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงแนวทางการแสดงออกหรือ การ ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่งเมื่อคนเข้าดำรงตำแหน่งใดตำแหน่ง หนึ่ง ตาม การรับรู้ของตนเองและความคาดหวังจากบุคคลในสังคมในบุคคลเดียวกันอาจมีได้หลาย บทบาท เช่น บทบาทของผู้บังคับบัญชาหรือบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ จึงมี ความสัมพันธ์กัน

2.2 ประเภทของบทบาทหน้าที่

สัญญาสัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 13) ได้แยกประเภทของบทบาทออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บทบาทตามใบสั่ง (Prescribed roles) บทบาทประเภทนี้เพ่งเล็งที่การปฏิบัติ ตามความคาดหวังของแต่ละสถานภาพตัวตนและทักษะในการแสดงบทบาทมีหน้าที่ต้องปรับตัวให้ เข้ากับความคาดหวังของสถานภาพนั้นๆการวิเคราะห์บทบาทประเภทนี้เน้นตรงระดับการยอมรับปฏิบัติ ตามความคาดหวังของตำแหน่งที่บุคคลเข้าครอบครอง

2. บทบาทตามใจ (Subjective roles) บทบาทประเภทที่สองเพ่งไปยังจุดที่ว่าความ คาดหวังต่างๆจะต้องผ่านอัตราหรือตัวตนเสียก่อนแล้วจึงมีการปฏิบัติขณะที่ผ่านตัวคนนี้เองตัวคนก็จะ กลั่นกรองพิจารณาเลือกสรรลดทอนพลิกแพลงความคาดหวังนั้นๆให้เหมาะกับตนจุดสนใจ ของ การวิเคราะห์จึงอยู่ที่แบบหรือสไตล์ของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

3. บทบาทจริง (Enacted roles) บทบาทประเภทนี้คือพฤติกรรมจริงของปัจเจกชน หลังผ่าน ขั้นตอน 2 ขั้นตอนข้างต้นมาแล้วหากจะดูพฤติกรรมเปิดเผยก็จะดูด้วยความซับซ้อนหรือ โครงข่าย เชื่อมโยงของพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็นถ้าเพ่งไปที่บทบาทเปิดเผยจุดการวิเคราะห์ก็จะ พุ่งใน ตัวความคาดหวังหรือการตีความคาดหวังตามสถานภาพนั้น

สุนทรบุญสถิต (2543, หน้า 38) ได้แบ่งบทบาทออกเป็น 3 ชนิดคือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง(Expected role) ได้แก่บทบาทที่บุคคลต้องแสดงออกตามความคาดหวังของผู้อื่นหรือสังคม
2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้(Perceived role) ได้แก่บทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้เองว่าตนควรมีบทบาทอย่างไร
3. บทบาทที่แสดงจริง (Actual role) ได้แก่บทบาทเจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่ง อาจเป็นไปตามที่สังคมคาดหวังหรือตนเองคาดหวังหรือไม่ก็ได้

สุนารีเนาว์สุข (2543, หน้า 38) แบ่งประเภทของบทบาทตามคุณลักษณะออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บทบาทในอุดมคติหรือสิ่งที่สังคมกำหนด (The prescribed role) เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมกำหนดไว้
2. บทบาทที่ควรกระทำ (The perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่า ควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับซึ่งอาจไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติหรืออาจแตกต่างกันในแต่ละ บุคคล
3. บทบาทที่กระทำจริง (The performance role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำ ไปจริงขึ้นอยู่กับความเชื่อความคาดหวังและการรับรู้ของแต่ละบุคคลตลอดจนความกดดันและโอกาส ในแต่ละสังคมในระยะเวลาหนึ่งรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

ปรีชาสุวัญบุตร (2547, หน้า 22) กล่าวว่าประเภทของบทบาทแบ่งประเภทตามการบริหารเชิงจิตวิทยาออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บทบาทจริง (Actual role or role behavior) บทบาทจริงหรือพฤติกรรมแท้จริงของ บุคคล ซึ่งถูกควบคุมโดยอารมณ์ทัศนคติพฤติกรรมส่วนตัวปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่คือการไม่ปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดไว้
2. บทบาทที่องค์กรกำหนด (Role prescription) คือขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานกำหนดให้ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่คือการไม่ปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ ความรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดไว้
3. บทบาทคาดหวัง (Role expectation) แบ่งเป็นความคาดหวังที่บุคคลอื่นมีต่อ ตนเองและความคาดหวังของตนเองปัญหาจะเกิดเมื่อตนไม่สามารถปฏิบัติตามความคาดหวังนั้นได้

พวงเพชรสุรรัตนกวีกล (2542, หน้า 65-66) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทว่า บทบาทเป็นรูปธรรมเห็นได้จากการกระทำที่แสดงออกมาบทบาทมี 3 ด้านคือ

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal role) ได้แก่บทบาทอันกำหนดไว้ตามความคาดหวัง ของบุคคลทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพนั้นๆ ควรกระทำแต่อาจมีใครที่ทำหรือไม่มีใครทำตามนั้นก็เป็นที่

2. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทอันบุคคลคาดคิด ด้วยตนเองว่าควรเป็นอย่างไรทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติค่านิยมบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริงขึ้นอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วยทำให้การแสดงบทบาทแตกต่างกันไป

จากการทบทวนประเภทของบทบาทข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าประเภทของ บทบาทจะแบ่งได้ทั้งบทบาทตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายและบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามเหตุการณ์นั้นๆ โดยเป็นบทบาทที่จำเป็นต้องกระทำหรือบทบาทที่มีการกำหนดไว้แล้ว

3. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552, กระทรวงมหาดไทย) ไว้ดังนี้

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร คือ ในการปกครองระดับ ตำบล หมู่บ้าน นั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากราษฎรให้ทำหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์ สุข ราษฎร นอกจากนั้นในฐานะที่กำนันก็ดี ผู้ใหญ่บ้านก็ดีเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องที่รู้จักคุ้นเคยกับสภาพ ท้องที่ และรู้ความต้องการรู้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนี้

1.1 ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน (มาตรา 10)

1.2 ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจและหน้าที่ในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร กล่าวคือ (มาตรา 27)

1.2.1 รักษาความสงบและความสุขสำราญ ช่วยป้องกันความทุกข์ภัยของลูกบ้านตามสมควรและที่สามารถจะทำได้ การที่กล่าวนี้ ถ้าสมควรจะต้องปรึกษาหารือและช่วยกันกับเพื่อน ผู้ใหญ่บ้านก็ดีกับกำนันนายตำบลก็ดี ก็เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องปฏิบัติ

ให้สมควรแก่การที่จะ รักษาประโยชน์และความสุขของลูกบ้าน ซึ่งได้มอบไว้ให้เป็นฐานะ
ในพระราชบัญญัตินี้

1.2.2 ความคุ้มครองลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎหมายหรือ
ระเบียบแบบแผนของราชการ

1.2.3 กระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ

1.3 บรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือการที่จะว่ากล่าวราษฎร
ในตำบลนั้นให้ประพฤติตนตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือการที่จะป้องกันอันตรายและ
รักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้น
ร้องเรียน ต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบล
นั้นก็ดี หรือที่ จะจัดการตามพระราชกำหนดกฎหมาย เช่น การตรวจแนะนำเก็บภาษีอากร ในตำบล
นั้นก็ดี การทั้งนี้ อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้นและแพทย์
ประจำตำบลจะต้อง ช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่ (มาตรา 34)

1.4 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าว โดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน กำนันมีอำนาจ
หน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย (มาตรา 34 ทวิ)

2 ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา

2.1 ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการ
เกี่ยวข้องความอาญาดังต่อไปนี้ (มาตรา 28)

2.1.1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นใน
หมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

2.1.2 เมื่อทราบข่าวว่าการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นใน
หมู่บ้านที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ

2.1.3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่า
ได้มาโดยกระทำผิดกฎหมายหรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับ
สิ่งของนั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

2.1.4 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่
ได้ กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

2.1.5 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่
ของ ผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้นและรีบส่งต่อกำนันหรือกรมการอำเภอตามสมควร

2.1.6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้อง
จัดการ ให้เป็นไปตามหมาย

2.2 กำหนดหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวกับความอาญา ดังนี้ (มาตรา 35)

2.2.1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าจะได้เกิดขึ้นใน ตำบลของตน ต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

2.2.2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าจะได้เกิดขึ้นใน ตำบลที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

2.2.3 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ

2.2.4 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้นเป็นหน้าที่ของ กำนันที่จะจับผู้นั้น แล้วรีบส่งกรมการอำเภอตามสมควร

2.2.5 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด กำนันต้องจัดการให้ เป็นไปตามกฎหมาย

2.2.6 ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดี หรือผู้ต้องโจรกรรมจะทำหมายตรา ติน หรือมีผู้จะขอทำการชันสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความแล้วรีบนำ ตัว ผู้ขอและผู้ต้อง อายัด และทรัพย์สินของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้น ไปยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ ก็ให้กำนันชันสูตรให้รู้เห็นแล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการ อำเภอในขณะนั้น

2.3 นอกจากนี้ โดยที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของ ประชาชนภายในตำบลหรือหมู่บ้านที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระ พุทธศักราช 2457 กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงเป็น “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

2.3.1 สืบสวนคดีอาญา

การสืบสวนคดีอาญาหมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานซึ่ง พนักงาน ปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของ ประชาชนและ เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจทำการสืบสวน คดีอาญาส่วน เขตอำนาจในการสืบสวนคดีอาญา กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีเขตอำนาจการสืบสวน คดีอาญาในเขต ท้องที่ตำบลหรือหมู่บ้านของตน

วิธีการสืบสวนคดีอาญาได้แก่ การออกไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเมื่อเกิดคดีอาญา ขึ้นเพื่อ หาข้อเท็จจริง เหตุการณ์ พยานหลักฐาน ของกลาง ตลอดจนตรวจค้นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีนั้น แม้ว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านจะไม่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา แต่หาก ราษฎรใน ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใดและ

ไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว อาจแนะนำ ราษฎรให้ทราบ ว่า บุคคลดังกล่าวอาจร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจควบคุมการสอบสวน

2.3.2 จับผู้กระทำความผิด

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมผู้กระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้น หรืออ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นภายในเขตท้องที่ของตน นอกจากกรณีที่ได้ทำการติดตามจับโจรผู้ร้าย ระหว่างเขตท้องที่ติดต่อกัน

การจับผู้กระทำความผิดอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีหมายจับ
- (2) เมื่อบุคคลนั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า เช่น เห็นนาย ก.กำลังตีศีรษะ นาย ข. อยู่ใกล้ๆ
- (3) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิดหรือพบ โดยมีพฤติการณ์อันควร สงสัยว่าผู้นั้น จะกระทำความผิด โดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำความผิด เช่น พบนาย ก. กำลังเอาส่วานเจาะประตูบ้านของผู้อื่นเมื่อเจ้าของบ้านไม่อยู่เพื่อลักทรัพย์ เป็นต้น
- (4) เมื่อมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี เช่น นาย ก. ถูมิดเปื้อนเลือดวิ่งหนีออกจากบ้านผู้อื่น เป็นต้น
- (5) เมื่อมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดและแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว
- (6) เจ้าพนักงานขอให้ช่วย

2.3.3 อำนาจค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

การค้นในที่รโหฐาน (อันได้แก่ การค้นบ้านเรือน ของบุคคล)

- (1) เมื่อมีหมายค้น
- (2) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน
- (3) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน เช่น เห็นมีการเล่น การพนันในบ้านหลังหนึ่ง เป็นต้น
- (4) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปในบ้านหลังหนึ่ง เป็นต้น
- (5) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่า สิ่งของที่ได้นำมาโดยการกระทำความผิดได้ซ่อนหรือ อยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้น จะถูก

โยกย้ายเสียก่อน เช่น ทราบข่าวว่าที่เก็บสินค้าของนายก มีอาวุธปืนผิดกฎหมายเก็บไว้เพื่อจำหน่าย และจะส่งมอบของกันภายในวันนั้น เช่นนี้ หากจะรอเอาหมายค้นมาสั่งของดังกล่าวอาจถูก โยกย้ายเสียก่อนที่จะสามารถค้นที่เก็บสินค้านั้นได้

(6) มีอำนาจหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้ จัดการภายในอำนาจ อันได้แก่ หมายจับหรือหมายค้น ซึ่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันมักจะปฏิบัติร่วมกับ เจ้าพนักงานตำรวจ

3. ด้านงานทะเบียน

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ได้กำหนดให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจเกี่ยวกับงานทะเบียนดังต่อไปนี้

3.1 เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านและคอยแก้ไขบัญชี นั้นให้ถูกต้องเสมอ (มาตรา 27 ข้อ 4)

3.2 ถ้ามีคนจรแปลกหน้านอกสำมะโนครัวหมู่บ้านนั้นเข้ามาอาศัย เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องไต่ถามให้รู้จักตัวและรู้เหตุการณ์ที่มาอาศัย ถ้าเห็นว่าไม่ได้มาโดยสุจริต ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกำนันนายตำบลของตน (มาตรา 27 ข้อ 6)

3.3 ให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้ายให้ได้มีที่พัก ตามสมควร (มาตรา 38)

3.4 ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทางหรือขาดแผนพาหนะเสบียงอาหาร ในระหว่างทาง และจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น (มาตรา 39)

3.5 กำนันและผู้ใหญ่บ้านต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัวและทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบลนั้น และคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตรงกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน (มาตรา 41)

3.6 เมื่อผู้ใหญ่บ้านนำคนจรแปลกหน้าออกจากสำมะโนครัวตำบลมาส่งกำนันตาม ความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้กำนันปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเห็นสมควร จะจับไล่ผู้นั้นออกไปเสียจากท้องที่ตำบลนั้นก็ได้ (มาตรา 53)

3.7 ในการที่จัดสำรวจสำมะโนครัวและจดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ใน ราชการ เช่น การที่จะสำรวจสำมะโนครัวและทำบัญชีไร่นาสั่งของต้องพิกัดภาษีอากรในตำบลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงประชุมกันตรวจทำบัญชีให้ถูกต้องและลงชื่อพร้อมกันเป็นพยานใน บัญชีที่จะยื่นต่อเจ้าพนักงานก็ได้ (มาตรา 57)

4. ด้านการพัฒนาตำบลและการส่งเสริมอาชีพของราษฎร

4.1 ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ นายอำเภอและกำนันมีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่ง ซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลืออำเภอและ กำนัน ในการดำเนินการดังนี้

(1) ชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ซึ่งในอนาคตเมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นจำนวนของประชากรก็จะเพิ่มมากขึ้น เป็นลำดับ เมื่อถึงเวลานั้นแล้วจะไม่มีที่ดินสาธารณประโยชน์สำหรับให้สาธารณชนใช้ร่วมกัน

(2) ตรวจสอบที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากทะเบียนเดิมให้เป็นปัจจุบัน กำนันท้องที่เป็นคณะกรรมการที่อำเภอแต่งตั้งร่วมกับปลัดอำเภอ ที่ดิน อำเภอ และป่าไม้อำเภอ ดำเนินการสอบสวน ตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

(3) ทำการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยประสานงานกับอำเภอเพื่อขอความร่วมมือ จากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนและมวลชนในท้องที่ ชุมชน ทำถนน ปลูกต้นไม้โดยรอบที่ดิน สาธารณประโยชน์ อาจจะทำในรูปโครงการที่มีงบประมาณของทางราชการสนับสนุนอยู่แล้ว หรือการ พัฒนาท้องถิ่นในโอกาสอันสมควร เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาวันฉัตรมงคลวันจักรี เป็นต้น หรืออื่น ๆ

(4) เสนอให้อำเภอพิจารณาในการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ เพราะอำเภออาจนำ ที่ดิน สาธารณประโยชน์ไปใช้เป็นสนามกีฬาหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หรืออาจนำไปใช้เป็น ประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจแก่ส่วนรวม เช่น ใช้เป็นแปลงทดลองปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ใช้เป็นสถานที่ กลางสำหรับนำสินค้าไปจำหน่าย ใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือใช้บางส่วนเป็นแหล่งสาธารณะ ประจำตำบลและหมู่บ้าน เป็นต้น

(5) ช่วยเหลืออำเภอตรวจตราดูแลมิให้บุคคลหรือหน่วยราชการใดเข้าไปใช้สิทธิ ในที่ดิน สาธารณประโยชน์ ก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย กรณีมีผู้บุกรุกครอบครองทำ ประโยชน์ มีขอบในที่ดินดังกล่าว ให้รายงานอำเภอทราบ เพื่อริบดำเนินการแก้ไขทันทีก่อนที่ ปัญหา จะเพิ่มมากขึ้น

(6) นอกจากนี้กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ซึ่งกำหนดให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมี อำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ตีชิงก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดีหรือเหตุร้ายสำคัญ อย่างใดอย่างหนึ่งในหมู่บ้านของตน หรือในหมู่บ้านใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ เป็น หน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้านจะต้องเรียกลูกบ้านของตนออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้ายเอาของกลางคืน หรือ คับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นที่สมควรโดยเต็มกำลัง (มาตรา 27 ข้อ 7)

2) ผู้ใหญ่บ้านเห็นลูกบ้านของตนคนใดแสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือเป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถจะชี้แจงให้เห็นความบริสุทธิ์ของตนได้ ก็ดี ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เรียกลูกบ้านคนนั้นมาไต่ถามและว่ากล่าวตักเตือน ถ้าไม่ฟังให้เอาตัวส่งกำนันจัดการตามความในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่(มาตรา 27 ข้อ 8)

3) ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้าย สำคัญอย่างใด ๆ ในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่น ๆ มาฆ่าสุ่มในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านคนในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจร ผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับกุม ผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นตามสมควรแก่การ โดยเต็มกำลัง (มาตรา 37)

4) กำนันต้องตรวจจัดการสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ อันอยู่ในตำบลนั้น เช่น สระน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น (มาตรา 40)

5) กำนันกระทำตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้ (มาตรา 43)

6) ถ้ามีเหตุสงสัยว่าผู้ใดในตำบลนั้นแสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือ เป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถจะชี้แจงให้เห็นความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ดี ให้กำนันเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านสืบสวน ถ้ามีหลักฐานควรเชื่อว่าเป็นความจริงก็ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกรมการอำเภอ ไปฟ้องร้อง เอาโทษตามมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 52)

7) ถ้าลูกบ้านผู้ใดไปตั้งกระท่อมหรือโรงเรือนอยู่ในที่เปลี่ยวในตำบลนั้นซึ่งน่ากลัว ประชุมปรึกษากันดู เมื่อเห็นเป็นการสมควรแล้วจะบังคับให้ลูกบ้านคนนั้นย้ายเข้ามาอยู่เสีย ในหมู่บ้านราษฎรก็ได้ และให้นำความแจ้งต่อกรมการอำเภอด้วย (มาตรา 54)

8) ในวันเวลาใดจะมีอันตรายแก่การทำมาหากินของลูกบ้านในตำบลนั้น เช่น มีโรคภัย ไข้เจ็บติดต่อเกิดขึ้น หรือน้ำมากหรือน้ำน้อยเกินไป เป็นต้น ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลปรึกษารือกันในการที่จะป้องกันแก้ไข เสียหาย ภัยอันตรายด้วยอาการที่แนะนำลูกบ้านให้ทำอย่างใด หรือลงแรงช่วยกันด้วยประการใด กำนันมีอำนาจที่จะบังคับการนั้น ได้ ถ้าเห็นเป็นการเหลือกำลังให้ ร้องเรียนต่อกรมการอำเภอและผู้ว่าราชการเมืองขอคำสั่งรัฐบาลช่วย (มาตรา 56)

9) ในเวลาใดมีการขัดถูกษ์หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ในตำบลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกัน มาช่วยพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยในที่อันนั้น ถ้าแลเป็นการจำเป็นแล้วจะขอแรงราษฎรมาช่วยด้วยก็ได้ (มาตรา 60)

5. ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ

5.1 ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และระเบียบสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร

5.1.1 ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง กรณีมีคนเกิด คนตายหรือย้ายที่อยู่ เมื่อ รับเรื่องจากราษฎรแล้วต้องส่งต่อปลัดอำเภอผู้เป็นนายทะเบียนตำบล ณ สำนักงานทะเบียนอำเภอ ซึ่งมีรายการปฏิบัติดังนี้

1) แจ้งเกิด แบ่งเป็น คนเกิดในบ้านและคนเกิดนอกบ้าน คนเกิดในบ้านเจ้าของ บ้านต้องแจ้งการเกิดภายใน 15 วัน คนเกิดนอกบ้าน เช่น เกิดในรถยนต์ เรือโดยสารหรือบนทาง สาธารณะ เป็นต้น มารดาต้องแจ้งเกิดภายใน 15 วัน หากจำเป็นไม่อาจแจ้งภายในกำหนดดังกล่าว ให้ แจ้งภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่สามารรถแจ้งได้ ให้ผู้ใหญ่บ้านออกใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร.1) ตอนหน้า ท่อนท้าย และเพิ่มรายการคนเกิดในสำเนาทะเบียนบ้านของผู้แจ้ง กรณีมีถิ่นที่อยู่ในเขตสำนักทะเบียน อำเภอ นั้น

2) แจ้งตาย แบ่งเป็นคนตายในบ้านและคนตายนอกบ้าน คนตายในบ้านเจ้าบ้าน หรือผู้พบคนตายหรือผู้ได้รับมอบหมาย ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่ เวลาตายหรือเวลาที่พบศพ ส่วนคนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพ แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ตายหรือพบศพ ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ตายหรือพบศพ หรือ แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่สะดวกกว่าก็ได้ ผู้ใหญ่บ้านเมื่อได้รับแจ้งให้ออกใบรับแจ้ง การตาย (ท.ร. 4,5) และแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) กรณีมีชื่ออยู่ในสำนักทะเบียนอำเภอ นั้น

3) การย้ายออก เจ้าของบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้แจ้งย้ายออกต้องแจ้ง บุคคลออกภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ย้ายออก เมื่อผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ได้รับ การย้ายออกให้กรอกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร. 6 ตอนหน้า) ส่งพร้อมสำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประชาชนของผู้แจ้ง ไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

4) การย้ายเข้า เจ้าบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้แจ้งย้ายเข้า ต้องแจ้งย้ายบุคคลเข้าภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ย้ายเข้าโดยนำใบแจ้งย้ายที่อยู่ (ท.ร. 6 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2) ไป แจ้งย้ายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง แล้วนำหลักฐานไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

5.1.2 ให้ถือยศำรับรองบุคคล บุคคลใดขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือขอแจ้งเกิดเกินกำหนดหรือขอแก้ไขรายการเอกสารทะเบียนราษฎร ให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอท้องที่ที่ตนมี ชื่ออยู่ในปัจจุบัน พร้อมทั้งสำเนาเอกสารไปแสดงประกอบการพิจารณาอนุญาต และนายทะเบียนอำเภออาจให้ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องมีถิ่นที่อยู่ให้ถือยศำเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวประกอบการอนุญาต

5.2 ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

1) แจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.1) ณ ที่ว่าการอำเภอ ภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่มียุครบ 7 ปีบริบูรณ์ โดยให้ผู้ยื่นคำขอทำบัตรนำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ฉบับเจ้าบ้านไปด้วย

2) นำบัตรประจำตัวประชาชนจากอำเภอไปมอบให้ผู้ยื่นคำขอ

3) เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะด้านซึ่งปฏิบัติอยู่ตามด้านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยชอบ ด้วยกฎหมาย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2526 (ปกติปฏิบัติร่วมกับ พนักงานฝ่ายปกครอง)

5.3 ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

1) การทะเบียนครอบครัว มี 7 ประเภท คือ ทะเบียนสมรส, ทะเบียนหย่า, ทะเบียน รับรองบุตร, ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมและทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ผู้ใหญ่บ้านอาจจะ ต้องเป็นพยานบุคคลรับรองบุคคลที่ประสงค์จะจดทะเบียนเหล่านี้ โดยแนะนำให้ไปติดต่อยังอำเภอ ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในฐานะพยานกรณียื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันท้องที่ที่ชายหรือ หญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ ถ้าท้องที่ใดผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะประกาศ โดยอนุมัติ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยอมให้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันได้

2) กำนันท้องที่ที่ชายหรือหญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสแก่ชายหญิงนั้น ถ้าท้องที่ใดผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะประกาศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยให้ชายหญิงยื่นคำร้องพร้อมพยาน 2 คน พยานคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานปกครองซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป หรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปหรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้แทนราษฎร เทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภา จังหวัดหรือทนายความ

3) กำนันมีอำนาจหน้าที่ในการรับคำร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจาหรือด้วยกิริยา จากชายหรือหญิงที่ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย ซึ่งนายทะเบียนไม่สามารถจะไปจดทะเบียนสมรสให้ได้ และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องตามแบบก็ไม่ได้ ให้กำนันที่ได้รับคำร้องขอจดทะเบียนพร้อมด้วยชายหรือหญิงที่ยังคงมีชีวิตอยู่ ถ้าหากไปแสดงต่อหน้านายทะเบียนโดยมิชักช้า เพื่อให้ถ้อยคำแสดงพฤติกรรมแห่งการร้องขอแล้วจดทะเบียนสมรส

5.4 ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ

5.4.1 ผู้ใหญ่บ้าน

- 1) เป็นพยานในการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะเมื่อเจ้าของสัตว์หรือ ตัวแทนนำ สัตว์ไปขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่
- 2) หน้าที่ช่วยเหลือกำนันในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการทะเบียนสัตว์พาหนะ
- 3) สำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ.19)
- 4) จัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (ส.พ.18)และบัญชีสัตว์ที่ยัง ไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (ส.พ.19) และตรวจสอบแก้ไข

5.4.2 กำนัน

- 1) รับผิดชอบตัวรูปพรรณ กรณีผู้มีตัวรูปพรรณแต่ไม่มีตัวสัตว์ในครอบครองเพื่อส่งให้ นายทะเบียนต่อไป
- 2) รับแจ้งความหรือรับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ตายจากเจ้าของสัตว์หรือตัวแทน
- 3) รับผิดชอบตัวรูปพรรณกรณีสัตว์หายตามคืนมาไม่ได้
- 4) รับผิดชอบบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ. 19) จากผู้ใหญ่บ้าน

5.5 ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน

ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 การทำ ชื่อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ต้อง ได้รับความอนุญาตจากนายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่ และผู้ใหญ่บ้านอาจเป็นผู้ให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนว่า มี คุณสมบัติและความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ เช่น ไม่เป็นบุคคลซึ่งต้องโทษ จำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ฯลฯ ในฐานความผิดที่ระบุไว้ ไม่เป็น บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่เป็นผู้ซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้ ไม่เป็นผู้ที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และ เป็นผู้มิผู้มีถิ่นกำเนิดและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในท้องที่ที่ขอ อนุญาตไม่น้อยกว่า 6เดือน เป็นต้น

5.6 ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

การดำเนินการตาม พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) การเตือนภัย จัดสถานที่หลบภัย อพยพประชาชนออกจากที่อันตราย ให้ความรู้ แก่ประชาชน ป้องกันอัคคีภัย การติดต่อสื่อสาร การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เจ้าหน้าที่ระวังภัยการรักษา ความสงบเรียบร้อย การอนามัย การรักษาพยาบาล การสวัสดิการยามฉุกเฉิน การวิศวกรรม การขนส่ง การพรางและควบคุมแสงไฟ

2)การจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต้องร่วมกับทางอำเภอรวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จัดตั้งและ ฝึกอบรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของทางราชการ

3)การพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง

(1) การระวังป้องกันสถานที่ตั้งหน่วยโดยใช้กำลังประชาชนอาสาสมัครควบคุมสถานที่ราชการ เส้นทาง สะพาน และสถานที่สำคัญอื่น ๆ

(2) การปฏิบัติกรรบเพื่อป้องกันตนเองเป็นหลัก และมุ่งทำลายกำลังศึก

(3) การควบคุมความเสียหายมิให้ลุกลามขยายออกไปและเร่งฟื้นฟูบูรณะโดยเร็ว

3.1 อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีดังนี้ (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457, กระทรวงมหาดไทย)

1. ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกภัยของราษฎร หมายถึง การดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนตลอดจนการป้องกันและระงับเหตุร้ายการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบลหมู่บ้านซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชนประชาชนหรือต่อ ประเทศชาติให้ทางราชการทราบเป็นหน้าที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นผู้ปกครองดูแล รับผิดชอบเขตปกครองนั้นๆเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้เกิดเหตุ ลุกลามใหญ่โตขึ้นหรือเป็นการปราบปรามเหตุร้ายนั้นได้โดยเด็ดขาดรวดเร็ว

2. ด้านการควบคุม ดูแลหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ และการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรหรือ การ ประชุมอบรมชี้แจงข่าวสารแก่ราษฎรเป็นสิ่งสำคัญทางการปกครองเนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคถือว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวกลางระหว่างราชการและประชาชนในการที่จะนำข่าวสารข้อมูลทางราชการแจ้งให้ประชาชน ในหมู่บ้านตำบลได้รับทราบโดยทั่วกัน

3. ด้านการสร้าง ความสามัคคี และสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หมายถึง การสร้าง ความสามัคคีและความสามัคคีที่เกิดขึ้น ในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและ ประเพณีในท้องที่ ให้คงอยู่สืบไป เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชน ในหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน และจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้าง ความสามัคคีในหมู่บ้าน เป็นต้น

4. ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมประโยชน์ หมายถึง ในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้านกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในตำบลหมู่บ้านนั้นมีอำนาจปกครองดูแลทุกข์ สุขของราษฎรเป็นหน้าที่โดยตรงของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้คุ้นเคยกับสภาพท้องถิ่นที่จะต้องรู้ความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาปัดเป่าความเดือนร้อนแก่ราษฎร และปฏิบัติการตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจสาธารณะ ประโยชน์ได้แก่

4.1 แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์เพื่อบำบัดปัดป้องภัยอันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉินรวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย

4.2 ถ้าเกิดจลาจลฆ่ากันตายชิงทรัพย์ปล้นทรัพย์ไฟไหม้หรือเหตุร้ายสำคัญใดๆ ในตำบล หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านคนใดในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายเป็นหน้าที่ของกำนัน ต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกมาช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืนหรือดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นตามสมควรแก่การ โดยเต็มกำลัง

4.3 กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแล รักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่น อันอยู่ในตำบลนั้น เป็นต้น

5. ด้านการ ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร หมายถึง การไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท โดยในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาท ของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 (ข้อ 4) กำหนดให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรเมื่อ

5.1 เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความแค้นหรือความอาญา ที่เป็นความผิดอันยอมความได้

5.2 คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อพิพาท

5.3 ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน

สรุป ผู้วิจัยประยุกต์ตามข้อมูลอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457, กระทรวงมหาดไทย) ทั้ง 5 ด้าน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

4. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

4.1 ความเป็นมาของอำเภอ นายายอาม

อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี เดิมมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อ กิ่งอำเภอ นายายอาม แบ่งเขตการปกครองออกจากอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีเหตุผลการจัดตั้งกิ่งอำเภอ เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกลจากอำเภอท่าใหม่ ซึ่งประชาชนไม่สะดวกในการเดินทางไปติดต่อราชการ จึงได้แบ่งแยกท้องที่ออก 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลนายายอาม ตำบลช้างข้าม ตำบลกระแจะ ตำบลสนามไชย ตำบลวังโตนด ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 มีนาคม 2535 สถานที่ตั้งอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นที่ที่มีผู้ได้อุทิศให้แก่ทางราชการในเนื้อที่รวมศูนย์ราชการต่าง ๆ จำนวน 75 ไร่ ในพื้นที่บ้านโพธิ์ธาราม หมู่ที่ 12 ตำบลนายายอาม ซึ่งในระยะแรก กิ่งอำเภอ นายายอาม ใช้อาคารพาณิชย์เป็นอาคารที่ว่าการกิ่งอำเภอชั่วคราว ต่อมาได้ดำเนินการสร้างอาคารแล้วเสร็จ และทำพิธีเปิดอาคารที่ว่าการกิ่งอำเภอ นายายอาม ในปี พ.ศ.2536 และต่อมาในปี พ.ศ.2538 ได้แยกตำบลวังโตนด จัดตั้งเป็นตำบลใหม่ เพิ่มขึ้นจำนวน 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังใหม่ ปัจจุบันมีเขตการปกครองรวมเป็น 6 ตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 7 แห่ง คือ

1. เทศบาลตำบลนายายอาม	2. เทศบาลตำบลช้างข้าม
3. เทศบาลตำบลสนามไชย	4. องค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม
5. องค์การบริหารส่วนตำบลกระแจะ	6. องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด
7. องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่	

ครั้งต่อมาเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2539 กิ่งอำเภอ นายายอาม ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ ใช้ชื่อว่า “อำเภอ นายายอาม” มาจนถึงปัจจุบัน

4.2 ข้อมูลสภาพทั่วไปและการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน

1. ที่ตั้ง

ลักษณะที่ตั้ง ที่ว่าการอำเภอ นายายอาม ตั้งอยู่บริเวณศูนย์ราชการอำเภอ นายายอาม ถนนสุขุมวิท บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 291 หมู่ที่ 12 ตำบลนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

2. พื้นที่

อำเภอ นายายอาม มีพื้นที่ทั้งหมด 401 ตารางกิโลเมตร หรือ 250,625 ไร่

3.การปกครอง

การปกครองท้องที่ แบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็น 6 ตำบล 67 หมู่บ้าน ดังนี้

(1) ตำบลนายายอาม 15 หมู่บ้าน (2) ตำบลช้างข้าม 13 หมู่บ้าน

(3) ตำบลกระเจาะ 11 หมู่บ้าน (4) ตำบลวังใหม่ 10 หมู่บ้าน

(5) ตำบลวังโดนด 10 หมู่บ้าน (6) ตำบลสนามไชย 8 หมู่บ้าน

การปกครองท้องที่อื่น จำนวน 3 เทศบาลตำบล 4 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) เทศบาลตำบลนายายอาม (2) เทศบาลตำบลช้างข้าม

(3) เทศบาลตำบลสนามไชย (4) องค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม

(5) องค์การบริหารส่วนตำบลกระเจาะ (6) องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด

(7) องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่

4.ประชากร

ประชากร ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2563 มีจำนวน 30,860 คน เป็นชาย 14,972 คน หญิง 15,888 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ 84.34 คน / ตารางเมตร รายได้ประชากรต่อหัว/ปี 107,497 บาท

5.โครงสร้างพื้นฐาน

ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ 10,167 ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด 11,852 ครัวเรือน ประปา ราษฎรมีประปาใช้ 1,765 ครัวเรือน น้ำบาดาล/น้ำบ่อ 8,411 ครัวเรือน

6.ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 16 กลุ่ม 45 ผลิตภัณฑ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้รับพระราชทานเงินขวัญถุง จำนวน 23 กองทุนการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ ณ วันที่ 24 เมษายน 2563 จำนวน 8,698 รายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของอำเภอนายายอาม จำนวน 29 หมู่บ้าน

7.สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 7 แห่ง

โรงพยาบาล (ชุมชน) นายายอาม จำนวน 1 แห่ง

8.ศาสนาสถาน

วัด 32 แห่ง แบ่งเป็นวัดมหานิกาย 29 วัด วัดธรรมยุติ 3 วัด และมีสำนักสงฆ์ 8 แห่ง โดยมีวัดเจ้าคณะอำเภอคือวัดวังหิน ตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม และมีวัดเจ้าคณะตำบล ดังนี้

- 1) วัดโพธิ์ลังกา เจ้าคณะตำบลนายายอาม เขต 1
- 2) วัดนายายอาม เจ้าคณะตำบลนายายอาม เขต 2
- 3) วัดหนองสีงา เจ้าคณะตำบลวังใหม่
- 4) วัดสนามไชย เจ้าคณะตำบลสนามไชย
- 5) วัดหนองไทร เจ้าคณะตำบลช้างข้าม
- 6) วัดหนองแหวน เจ้าคณะตำบลกระเจาะ

9.การคมนาคม

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 สุขุมวิท (บางนา – ตราด)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 (นายายอาม – หนองเจ๊กสร้อย)
- ถนนเลียบทะเลระยอง (เฉลิมบูรพาชลทิศ)
- ถนนทางหลวงชนบทสาย สุขุมวิท – กุ้งวิมาน
- ถนนทางหลวงชนบทสายหนองสีงา – คลองลาว/กระเจาะสำหรับถนนเชื่อมระหว่างตำบล หมู่บ้าน เป็นถนนลาดยาง คสล. และถนนลูกรัง
- แหล่งน้ำ – แม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน 2 สาย คือ คลองวังโตนด และคลองพังราด

10.เกษตรกรรม

อำเภอนายายอามมีพื้นที่ทำการเกษตร 139,170 ไร่ ครัวเรือน เกษตรกร 4,892 ครัวเรือน โดยมีการปลูกพืชที่สำคัญ ๆ ดังนี้ ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง ลำไย กุ้งไข ยางพารา พริกไทย และอื่น ๆ เช่น สลัด มะละกอ ข้าวนาปู มันสำปะหลัง สับปะรด ปาล์มน้ำมัน

11.การประมง และ ปศุสัตว์

- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น กุ้งทะเล ปลาน้ำจืด ตะพาบน้ำ ปลาทะเล เป็นต้น
- ฟาร์มไก่เนื้อมาตรฐาน 41 ฟาร์ม จำนวน 692,300 ตัว/ รันปีละ 4 รัน รวมจำนวน 3,701,200 ตัว
- ฟาร์มไก่ไข่มาตรฐาน 2 ฟาร์ม จำนวน 71,000 ตัว
- ฟาร์มสุกรมมาตรฐาน (CP) 6 ฟาร์ม จำนวน 9,440 ตัว คิดเป็นรายได้ 61,360,000 บาท/ปี
- จำนวน โคเนื้อ 684 ตัว จากเดิม 1,368 ตัว

5. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูล ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีดังนี้

เสาวคนธ์ กล้าช้าง (2552, บทความ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และเพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย One-way ANOVA และ t-test

ผลการศึกษานี้ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรีมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ไม่ต่างกัน

ประสิทธิ์ อินทโชต (2553, บทความ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน t - test, One - Way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของScheffe

ผลการวิจัยพบว่าการมีบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้านพบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการ มีบทบาทในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ส่วนด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีบทบาทในเรื่องการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนผู้ใหญ่บ้านที่มีเพศ อายุ วาระการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และขนาดของหมู่บ้านที่ปกครองต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พรทิพย์ เอี่ยมมี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาตำบลและการส่งเสริมอาชีพของราษฎรมากที่สุด รองลงมาคือด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญาด้านอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรส่วนด้านที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่น้อยที่สุดคือ ด้านงานทะเบียน และผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราดในด้านต่าง ๆ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่แตกต่างกัน

นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และปรากฏผลโดยสรุปดังนี้ บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคาดหวังของประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปกครองประชาชนในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดูแลรักษาสิ่งสาธารณะประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านอำนวยความสะดวกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านความคาดหวังของ

ประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อกำหนดผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพ อายุ รายได้ ต่อเดือน มีความคาดหวังต่อบทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากจะเป็นนักปกครองที่ดีแล้ว ควรเป็นผู้ให้บริการที่ดีในการให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่มและคณะ (2561, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเพศพบว่าโดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกประเภทการปฏิบัติหน้าที่พบว่าโดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานภาพพบว่าโดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภาณี วงศ์แก้วและคณะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีเพศอายุระดับการศึกษาตำแหน่งในชุมชนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกันแต่ระยะเวลาดำรงในตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาติชัย อุดมกิจมงคล (2562, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศตำแหน่งปัจจุบันอายุระดับการศึกษาประเภทการทำงานด้านประเภทหน้าที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อนพบว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ปาริชาติ สุวรรณโณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครอง

และรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง เก็บข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวนทั้งหมด 98 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย และวิเคราะห์ด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร

ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพ ส่วนบุคคล พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านเพศชาย มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าเพศหญิง กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าช่วงอายุอื่น กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีสถานภาพหย่าร้าง มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าสถานภาพอื่น กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าการศึกษาระดับอื่น กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าช่วงรายได้อื่น กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งอื่น

ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม 4) เพื่อศึกษาแนวทางการในการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 399 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$) ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 49.00 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

4. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

สรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าตัวแปรต้นที่นิยมถูกนำมาใช้ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง เป็นต้น ผู้วิจัยจึงตั้งตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลตามงานวิจัยข้างต้นที่ได้ศึกษามาแล้ว ในเรื่อง ประสิทธิภาพ

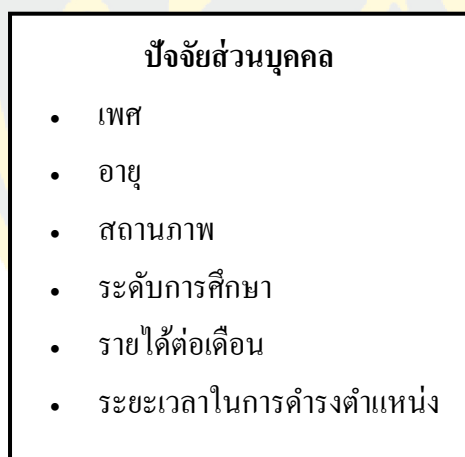
ในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี ทบทวนเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบและป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร
2. ด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
3. ด้านการสร้าง ความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน
4. ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์
5. ด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาคั้งนี้ที่ได้วิเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถออกแบบกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ตัวแปรตาม คือ ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยประยุกต์ตามข้อมูลอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457, กระทรวงมหาดไทย) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร ด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ และด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร

7. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ
3. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามสถานภาพ
4. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา
5. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้ต่อเดือน
6. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการออกแบบประเภทของการวิจัยจากหนังสือและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) นั้นมีการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี และวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

จำนวน 248 ราย ได้แก่ กำนัน 6 ราย ผู้ใหญ่บ้าน 60 ราย ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง 134 ราย ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ 30 ราย สารวัตรกำนัน 12 ราย และแพทย์ประจำตำบล 5 ราย (อำเภอ นายายอาม, 2564)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎี เอกสารต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เพื่อเลือกตอบตามระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และการวัดข้อมูลประเภทลำดับ (Ordinal scale)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร บทความ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามขึ้นตามกรอบข้อมูลที่ต้องการศึกษา โดยใช้คำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการตามตัวแปรที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสร้างคำถามต่างๆ ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด เพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด (validity)

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งคำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการของตัวแปรเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ได้แก่ ดร.ธีระพงษ์ ภูริปาณิก และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระ กุลสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัสนันท์ พ่วงเดือน และ ดร. เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่านิยามและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความชัดเจนถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อความว่าสอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัดหรือไม่ เพื่อให้เครื่องมือมีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ซึ่งได้ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ พบว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่ผ่านการพิจารณาต่ออาจารย์

ที่ปรึกษางานนิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาตรฐานมีค่า IOC ภาพรวมอยู่ที่ 0.98 สรุปได้ว่าประเด็นคำถามในรายชื่อนั้นผ่านทุกข้อและทุกมาตรฐานมีความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งสามารถแสดงเป็นรายข้อได้ตามภาคผนวก ข

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้ (try-out)

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเที่ยง (reliability) ในภาคสนามกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการศึกษาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจริงของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์และการประกอบอาชีพของประชาชนมีความคล้ายกัน รวมทั้งระบบการปกครองที่ดูแลโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านใช้ระบบเดียวกัน จึงเห็นว่าเป็นสถานที่ที่สมควรแก่การทดสอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งจะแสดงถึงระดับของความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก ผลที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

เกณฑ์การแปลผลค่าความเชื่อมั่น (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552, หน้า 144) มีดังนี้

0.00 – 0.20	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นต่ำมาก/ ไม่มีเลย
0.21 – 0.40	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นต่ำ
0.41 – 0.70	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71 – 1.00	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นสูง

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หรือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ที่ยอมรับจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป โดยในการทดสอบได้ค่า = .916 ซึ่งสามารถแสดงเป็นรายข้อได้ตามภาคผนวก ค

6) แก้ไขแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครั้ง จากนั้นจึงดำเนินการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 248 ชุด ซึ่งสามารถจัดเก็บแบบสอบถามกลับมาได้ทั้งหมด เป็นจำนวน 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยและทีมงาน ทำความเข้าใจในเรื่องของตัวแบบสอบถาม
- 2) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขยายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 248 ราย ได้แก่ กำนัน 6 ราย ผู้ใหญ่บ้าน 60 ราย ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง 134 ราย ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ 30 ราย สารวัตรกำนัน 12 ราย และแพทย์ประจำตำบล 5 ราย โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บข้อมูลและแนะนำการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยวิธีการพูดคุยเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ตอบแบบสอบถาม เน้นให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับในการวิจัย
- 3) ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม
- 4) นำแบบสอบถามมาแปลข้อมูลที่ได้เป็นรหัสพร้อมบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
- 5) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งทุติยภูมิ (ตำรา บทความ งานวิจัยต่างๆ วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์) และจากแบบสอบถามได้กระทำในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2565

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้
  - 1.1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้
  - 1.2) บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ
  - 1.3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - 1.4) ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้
  - 2.1) วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ด้วยสถิติความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2) วิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จากแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale; อ้างถึงใน สัจจา โสภา 2556) มีการวัดระดับ 5 ระดับ ดังนี้

คำตอบ	ค่าคะแนน (Interval Scale)
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง โดยการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (กัลยา วานิชย์บัญชา 2546) และนำมาจัดระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับประสิทธิภาพ
1.00-1.80	น้อยที่สุด
1.81-2.60	น้อย
2.61-3.40	ปานกลาง
3.41-4.20	มาก
4.21-5.00	มากที่สุด

2.3) สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ crosstab กับสถิติ chi-square เพื่อนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษางานวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาครั้งนี้เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ของข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ ดังนี้

N	แทน	ค่าจำนวนของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์
μ	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มประชากร
σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 248 ราย โดยมีรายละเอียดข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ (N =248)

เพศ	จำนวน (N)	ร้อยละ
ชาย	170	68.5
หญิง	78	31.5
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.5 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 31.5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ (N =248)

อายุ	จำนวน (N)	ร้อยละ
21 – 30 ปี	25	10.1
31 – 40 ปี	95	38.3
41 – 50 ปี	97	39.1
51 – 60 ปี	31	12.5
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 และมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ (N =248)

สถานภาพ	จำนวน (N)	ร้อยละ
โสด	84	33.9
สมรส	125	50.4
หม้าย/หย่าร้าง	28	11.3
แยกกันอยู่	11	4.4
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 11.3 และมีสถานภาพแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา (N =248)

ระดับการศึกษา	จำนวน (N)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	181	73.0
ปริญญาตรี	66	26.6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	.4
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.6 และมีระดับการศึกษามากกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ .4 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือน (N =248)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (N)	ร้อยละ
10,001 - 20,000 บาท	159	64.1
20,001 - 30,000 บาท	44	17.7
30,001 - 40,000 บาท	35	14.1
40,001 - 50,000 บาท	9	3.6
มากกว่า 50,000 บาท	1	.4
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.7 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.1 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 40,001 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.6 และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ .4 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง (N =248)

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	จำนวน (N)	ร้อยละ
1-5 ปี	52	21.0
6-10 ปี	108	43.5
11-15 ปี	52	21.0
16-20 ปี	25	10.1
มากกว่า 21 ปีขึ้นไป	11	4.4
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1-5 ปี และ มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 11-15 ปี อยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.1 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร (N = 248)

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ	123/ 49.6	117/ 47.2	5/ 2.0	1/ .4	2/ .8	4.44	.64	มากที่สุด	1
2. การจัดการเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน	95/ 38.3	147/ 59.3	6/ 2.4	-	-	4.35	.52	มากที่สุด	2
3. เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ฝ่ายปกครองมีความสามารถในการระงับเหตุการณ์นั้น	87/ 35.1	143/ 57.7	17/ 6.9	1/ .4	-	4.27	.60	มากที่สุด	4
4. เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง ฝ่ายปกครองจะรายงานให้ทางราชการทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย	94/ 37.9	135/ 54.4	18/ 7.3	1/ .4	-	4.29	.61	มากที่สุด	3
5. ฝ่ายปกครองป้องกัน / แก้ไขความเดือดร้อนของลูกบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ	77/ 31.0	154/ 62.1	17/ 6.9	-	-	4.24	.56	มากที่สุด	6
6. ฝ่ายปกครองมีความสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องพึงกระทำ	76/ 30.6	158/ 63.7	14/ 5.6	-	-	4.25	.54	มากที่สุด	5
เฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.30	.57	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 8 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่

อำเภอ นายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และ ป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.30$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อซึ่งสามารถเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 1 การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ ($\mu = 4.44$) ประเด็นข้อที่ 2 การจัดการเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน ($\mu = 4.35$) ประเด็นข้อที่ 4 เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง ฝ่ายปกครองจะรายงานให้ ทางราชการทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ($\mu = 4.29$) ประเด็นข้อที่ 3 เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ คาดคิด ฝ่ายปกครองมีความสามารถในการระงับเหตุการณ์นั้น ($\mu = 4.27$) ประเด็นข้อที่ 6 ฝ่าย ปกครองมีความสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องพึงกระทำ ($\mu = 4.25$) และ ประเด็นข้อที่ 5 ฝ่ายปกครองป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของลูกบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu = 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

(N = 248)

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
7. ฝ่ายปกครองปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ	138/ 55.6	100/ 40.3	10/ 4.0	-	-	4.51	.57	มากที่สุด	1
8. ฝ่ายปกครองมีการตรวจตราสอดส่องผู้กระทำความผิดหรือสงสัยว่ากระทำความผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	101/ 40.7	142/ 57.3	5/ 2.0	-	-	4.38	.52	มากที่สุด	5
9. ฝ่ายปกครองมีการประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็ว เมื่อพบการกระทำความผิดกฎหมาย	100/ 40.3	139/ 56.0	8/ 3.2	1/ .4	-	4.36	.56	มากที่สุด	6
10. ฝ่ายปกครองมีการอบรมชี้แจงให้ลูกบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ	146/ 58.9	81/ 32.7	20/ 8.1	1/ .4	-	4.50	.66	มากที่สุด	2
11. ฝ่ายปกครองมีการจัดการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมาย	114/ 46.0	119/ 48.0	15/ 6.0	-	-	4.39	.60	มากที่สุด	3
12. ฝ่ายปกครองมีการควบคุมดูแลลูกบ้านในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ	120/ 48.4	107/ 43.1	21/ 8.5	-	-	4.39	.64	มากที่สุด	4
เฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.42	.59	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 9 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.42$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 7 ฝ่ายปกครองปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ ($\mu = 4.51$) ประเด็นข้อที่ 10 ฝ่ายปกครองมีการอบรมชี้แจงให้ลูกบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ($\mu = 4.50$) ประเด็นข้อที่ 11 ฝ่ายปกครองมีการจัดการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ($\mu = 4.39$) ประเด็นข้อที่ 12 ฝ่ายปกครองมีการควบคุมดูแลลูกบ้านในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ($\mu = 4.39$) ประเด็นข้อที่ 8 ฝ่ายปกครองมีการตรวจตรา สอดส่องผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ($\mu = 4.38$) และประเด็นข้อที่ 9 ฝ่ายปกครองมีการประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็ว เมื่อพบการกระทำผิดกฎหมาย ($\mu = 4.36$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน (N = 248)

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
13. ฝ่ายปกครองมีการอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	103/ 41.5	126/ 50.8	17/ 6.9	1/ .4	1/ .4	4.32	.65	มากที่สุด	1
14. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน	84/ 33.9	143/ 57.7	20/ 8.1	-	1/ .4	4.24	.62	มากที่สุด	3
15. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน	87/ 35.1	134/ 54.0	26/ 10.5	1/ .4	-	4.23	.64	มากที่สุด	4
16. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน	73/ 29.4	140/ 56.5	35/ 14.1	-	-	4.15	.64	มาก	5
17. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของลูกบ้าน	92/ 37.1	143/ 57.7	13/ 5.2	-	-	4.31	.56	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.25	.62	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 10 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.25$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 13 ฝ่ายปกครองมีการอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\mu = 4.32$) ประเด็นข้อที่ 17 ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของลูกบ้าน ($\mu = 4.31$) ประเด็นข้อที่ 14 ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชน

ในหมู่บ้าน ($\mu = 4.24$) และประเด็นข้อที่ 15 ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน ($\mu = 4.23$) ตามลำดับ

และพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ประเด็นข้อที่ 16 ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน ($\mu = 4.15$)

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ (N = 248)

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
18. ฝ่ายปกครองมีการแจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์	105/ 42.3	127/ 51.2	16/ 6.5	-	-	4.35	.60	มากที่สุด	2
19. ฝ่ายปกครองมีการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว	104/ 41.9	127/ 51.2	17/ 6.9	-	-	4.35	.60	มากที่สุด	3
20. ฝ่ายปกครองมีการรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านให้ทางการทราบอย่างรวดเร็ว	104/ 41.9	121/ 48.8	23/ 9.3	-	-	4.32	.63	มากที่สุด	4
21. ฝ่ายปกครองมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่	140/ 56.5	93/ 37.5	15/ 6.0	-	-	4.50	.61	มากที่สุด	1
22. ฝ่ายปกครองมีการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ	92/ 37.1	126/ 50.8	27/ 10.9	3/ 1.2	-	4.23	.68	มากที่สุด	6

ประเด็น (ต่อตารางที่ 4.10)	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
23. ฝ่ายปกครองมีการ ประสานงานเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือของฝ่ายปกครองกับ ลูกบ้าน	92/ 37.1	142/ 57.3	14/ 5.6	-	-	4.31	.57	มากที่สุด	5
เฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.34	.61	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 11 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.34$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 21 ฝ่ายปกครองมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ($\mu = 4.50$) ประเด็นข้อที่ 18 ฝ่ายปกครองมีการแจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์ และ ประเด็นข้อที่ 19 ฝ่ายปกครองมีการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว อยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน ($\mu = 4.35$) ประเด็นข้อที่ 20 ฝ่ายปกครองมีการรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านให้ทางการทราบอย่างรวดเร็ว ($\mu = 4.32$) ประเด็นข้อที่ 23 ฝ่ายปกครองมีการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของฝ่ายปกครองกับลูกบ้าน ($\mu = 4.31$) และประเด็นข้อที่ 22 ฝ่ายปกครองมีการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ ($\mu = 4.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง จำแนกตามด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร (N = 248)

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ					μ	σ	ความหมาย	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	จำนวน/ร้อยละ								
24. ฝ่ายปกครองมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการไกล่เกลี่ยอย่างเป็นกลาง	124/ 50.0	106/ 42.7	18/ 7.3	-	-	4.42	.62	มากที่สุด	2
25. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดอง	100/ 40.3	141/ 56.9	7/ 2.8	-	-	4.37	.54	มากที่สุด	4
26. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหความขัดแย้งภายในหมู่บ้านอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เครือญาติและพวกพ้อง	100/ 40.3	135/ 54.4	12/ 4.8	1/ .4	-	4.34	.59	มากที่สุด	5
27. ฝ่ายปกครองมีการใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่กรณีด้วยสันติวิธี	111/ 44.8	129/ 52.0	8/ 3.2	-	-	4.41	.55	มากที่สุด	3
28. ฝ่ายปกครองอำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง	119/ 48.0	121/ 48.8	8/ 3.2	-	-	4.44	.55	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.39	.57	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 12 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 28 ฝ่ายปกครองอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง ($\mu = 4.44$) ประเด็นข้อที่ 24 ฝ่ายปกครองมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการไกล่เกลี่ยอย่างเป็นกลาง ($\mu = 4.42$) ประเด็นข้อที่ 27 ฝ่ายปกครองมีการใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่กรณีด้วยสันติวิธี ($\mu = 4.41$) ประเด็นข้อที่ 25 ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดอง ($\mu = 4.37$) และประเด็นข้อที่ 26 ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านโดยตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เครือข่ายและพวกพ้อง ($\mu = 4.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในภาพรวม (N = 248)

ด้าน	μ	σ	แปลความหมายระดับ	ลำดับที่
ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร	4.30	.57	มากที่สุด	4
ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	4.42	.59	มากที่สุด	1
ด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	4.25	.62	มากที่สุด	5
ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์	4.34	.61	มากที่สุด	3
ด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร	4.39	.57	มากที่สุด	2
รวม	4.34	.59	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 13 พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายขาม จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.34$)

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ($\mu = 4.42$) ด้านประสิทธิภาพด้านการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร ($\mu = 4.39$) ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมประโยชน์ ($\mu = 4.34$) ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกขภัยของราษฎร ($\mu = 4.30$) และด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ($\mu = 4.25$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ของข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของเพศ ที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ชาย (N)	2	24	144	170
% of Total	0.8%	9.7%	58.1%	68.5%
หญิง (N)	0	23	55	78
% of Total	0.0%	9.3%	22.2%	31.5%
รวม	2	47	199	248
% of Total	0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .012

จากตารางที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะเพศได้เป็น 2 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองเพศชายที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 144 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1

2) ฝ่ายปกครองเพศหญิงที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 23 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 เป็นเพศชาย 170 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 และเป็นเพศหญิง 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square = .012 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับเพศสัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีเพศต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของอายุ ที่แตกต่างกันกับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			รวม
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
อายุระหว่าง 21-30 (N)	2	7	16	25
% of Total	0.8%	2.8%	6.5%	10.1%
อายุระหว่าง 31-40 (N)	0	15	80	95
% of Total	0.0%	6.0%	32.3%	38.3%
อายุระหว่าง 41-50 (N)	0	19	78	97
% of Total	0.0%	7.7%	31.5%	39.1%
อายุระหว่าง 51-60 (N)	0	6	25	31
% of Total	0.0%	2.4%	10.1%	12.5%
รวม	2	47	199	248
% of Total	0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .002

จากตารางที่ 15 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะอายุได้เป็น 4 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองที่มีอายุระหว่าง 21-30 ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

2) ฝ่ายปกครองที่มีอายุระหว่าง 31-40 ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3

3) ฝ่ายปกครองที่มีอายุระหว่าง 41-50 ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5

4) ฝ่ายปกครองที่มีอายุระหว่าง 51-60 ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีอายุ 21-30 ปี 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 มีอายุ 31-40 ปี 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีอายุ 41-50 ปี 97 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 และมีอายุ 51-60 ปี 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square = .002 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับอายุสัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีอายุต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของสถานภาพที่แตกต่างกันกับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
โสด (N)	2	16	66	84
% of Total	0.8%	6.5%	26.6%	33.9%
สมรส (N)	0	20	105	125
% of Total	0.0%	8.1%	42.3%	50.4%
หย่าร้าง (N)	0	9	19	28
% of Total	0.0%	3.6%	7.7%	11.3%

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง (ต่อตารางที่ 4.15)		ระดับประสิทธิภาพ			
		ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
สถานภาพ	แยกกันอยู่ (N)	0	2	9	11
	% of Total	0.0%	0.8%	3.6%	4.4%
รวม		2	47	199	248
% of Total		0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .250

จากตารางที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะสถานภาพได้เป็น 4 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพโสด ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6

2) ฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพสมรส ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 105 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3

3) ฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพหย่าร้าง ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

4) ฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีสถานภาพโสด 84 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีสถานภาพสมรส 125 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีสถานภาพหย่าร้าง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และมีสถานภาพแยกกันอยู่ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square = .250 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับสถานภาพการสมรสไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี (N)	1	30	150	181
% of Total	0.4%	12.1%	60.5%	73.0%
ระดับปริญญาตรี (N)	1	17	48	66
% of Total	0.4%	6.9%	19.4%	26.6%
สูงกว่าปริญญาตรี (N)	0	0	1	1
% of Total	0.0%	0.0%	0.4%	0.4%
รวม	2	47	199	248
% of Total	0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .466

จากตารางที่ 17 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะระดับการศึกษาได้เป็น 3 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 150 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5

2) ฝ่ายปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 48 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4

3) ฝ่ายปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 181 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square =

.466 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับระดับการศึกษาไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายอำม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
รายได้ 10001-20000 บาท (N)	2	32	125	159
% of Total	0.8%	12.9%	50.4%	64.1%
รายได้ 20001-30000 บาท (N)	0	10	34	44
% of Total	0.0%	4.0%	13.7%	17.7%
รายได้ 30001-40000 บาท (N)	0	5	30	35
% of Total	0.0%	2.0%	12.1%	14.1%
รายได้ 40001-50000 บาท (N)	0	0	9	9
% of Total	0.0%	0.0%	3.6%	3.6%
รายได้มากกว่า 50000 บาท (N)	0	0	1	1
% of Total	0.0%	0.0%	0.4%	0.4%
รวม	2	47	199	248
% of Total	0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .801

จากตารางที่ 18 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะรายได้เฉลี่ยต่อเดือนได้เป็น 5 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10001-20000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 125 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4

2) ฝ่ายปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20001-30000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7

3) ฝ่ายปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30001-40000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

4) ฝ่ายปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40001-50000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

5) ฝ่ายปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีรายได้ 10001-20000 บาท 159 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีรายได้ 20001-30000 บาท 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 มีรายได้ 30001-40000 บาท 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 มีรายได้ 40001-50000 บาท 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และมีรายได้ มากกว่า 50000 บาท 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square = .801 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับรายได้ไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Crosstabs) ของระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี (N = 248)

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง	ระดับประสิทธิภาพ			
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ระยะเวลา				
1-5 ปี (N)	2	13	37	52
% of Total	0.8%	5.2%	14.9%	21.0%
ในการดำรงตำแหน่ง				
6-10 ปี (N)	0	21	87	108
% of Total	0.0%	8.5%	35.1%	43.5%
11-15 ปี (N)	0	13	39	52
% of Total	0.0%	5.2%	15.7%	21.0%

ข้อมูลส่วนบุคคลฝ่ายปกครอง (ต่อตารางที่ 4.18)		ระดับประสิทธิภาพ			
		ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ระยะเวลา	16-20 ปี (N)	0	0	25	25
ในการ	% of Total	0.0%	0.0%	10.1%	10.1%
ดำรง	มากกว่า 21ปีขึ้นไป (N)	0	0	11	11
ตำแหน่ง	% of Total	0.0%	0.0%	4.4%	4.4%
	รวม	2	47	199	248
	% of Total	0.8%	19.0%	80.2%	100.0%

* Pearson Chi-Square = .016

จากตารางที่ 19 การวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางไขว้ พบว่า สามารถแบ่งลักษณะระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็น 5 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 37 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9

2) ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 87 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1

3) ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 39 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7

4) ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16-20 ปี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1

5) ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 21ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4

สรุปได้ว่า ฝ่ายปกครองทั้งหมด 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี 108 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16-20 ปี 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

มากกว่า 21 ปีขึ้นไป 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ดังนั้น ค่า Pearson Chi-Square = .016 หมายความว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสัมพันธ์กัน แสดงว่า ฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ประเด็น	จำนวน (คน)
ควรมีการจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เป็นประจำทุกเดือนอย่างจริงจัง	8
ควรปรับเพิ่มเงินเดือนให้กับฝ่ายปกครองให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพสูงมาก	7
ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมและทำความเข้าใจข้อสั่งการที่ได้รับมอบหมายมาในทุกเหตุการณ์รวมถึงสถานการณ์โควิด-19 มากขึ้น	5
ควรมีการศึกษาหาความรู้ในกรณีเกิดข้อพิพาทหากเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความให้ราษฎรในหมู่บ้าน	4
ควรเพิ่มการใส่ใจ หมั่นดูแล และคอยสอดส่องราษฎรในหมู่บ้าน หากเกิดเหตุการณ์จะได้มีการรายงานผู้บังคับบัญชาได้อย่างทันท่วงที	3
ควรมีการเพิ่มการติดตามมาตรการเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด-19 ให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ	3

จากตารางที่ 20 พบว่า ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ดังนี้ ควรมีการจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละหนึ่ง

ครั้ง เป็นประจำทุกเดือนอย่างจริงจัง ควรปรับเพิ่มเงินเดือนให้กับฝ่ายปกครองให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพสูงมาก ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมและทำความเข้าใจข้อสั่งการที่ได้รับมอบหมายมาในทุกเหตุการณ์รวมถึงสถานการณ์โควิด-19 มากขึ้น ควรมีการศึกษาหาความรู้ในกรณีเกิดข้อพิพาทหากเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความให้ราษฎรในหมู่บ้าน ควรเพิ่มการใส่ใจ หมั่นดูแล และคอยสอดส่องราษฎรในหมู่บ้าน หากเกิดเหตุการณ์จะได้มีการรายงานผู้บังคับบัญชาได้อย่างทันท่วงที และควรมีการเพิ่มการติดตามมาตรการเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด-19 ให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี

โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 248 ราย ได้แก่ กำนัน 6 ราย ผู้ใหญ่บ้าน 60 ราย ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง 134 ราย ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ 30 ราย สารวัตรกำนัน 12 ราย และแพทย์ประจำตำบล 5 ราย เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาและตัวแปรเชิงอนุมานประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ crosstab กับสถิติ chi-square เพื่อนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี นำเสนอในหัวข้อดังนี้

สรุปผลการศึกษา

อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญของผลวิจัยได้ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ที่ทำการศึกษารวม 248 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.5 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.1 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5

ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.34$) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ($\mu = 4.42$) ด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร ($\mu = 4.39$) ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ ($\mu = 4.34$) ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร ($\mu = 4.30$) และด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ($\mu = 4.25$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงสุดเป็นมากที่สุดนั้นมีดังนี้

ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร ประเด็นที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ

ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ประเด็นที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ฝ่ายปกครองปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ

ด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ประเด็นที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ฝ่ายปกครองมีการอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ ประเด็นที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ฝ่ายปกครองมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ด้านประสิทธิภาพด้านการใกล้เคียงประณีประนอมข้อพิพาทของราษฎร ประเด็นที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ฝ่ายปกครองอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ฝ่ายปกครองที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนฝ่ายปกครองที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี และอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ในการศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี จากการศึกษาชั้นพบว่า ฝ่ายปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ เรื่องการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ เรื่องการอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เรื่องการจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เรื่องการอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง ได้เป็นอย่างดี โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตาม

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม ที่ให้ความสำคัญในการดูแลประชาชนในพื้นที่ด้วยกัน 5 ด้าน ซึ่งฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ กล้าช้าง (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรีมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ อินทโชติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เอี่ยมมี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และปรากฏผลโดยสรุปดังนี้ บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคาดหวังของประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่มและคณะ (2561, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี วงศ์แก้วและคณะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติชัย อุดมกิจมงคล (2562, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณโณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยากร เชียงกูล (2540, หน้า 173, อ้างถึงในชุติมา ม่วงมณี, 2554) ที่กล่าวไว้ว่าประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่บ่งบอกผลงานของคนงาน (ปฏิบัติงาน) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นเครื่องวัดว่ามีการใช้ทรัพยากรขององค์กรหรือหน่วยงานเหมาะสมเพียงไร ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าฝ่ายปกครองในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับ ทิพาวิดิเมฆสุวรรณค์ (2538, หน้า 2, อ้างถึงในชุติมา ม่วงมณี, 2554) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพในระบบราชการมีความหมายรวมถึง ผลผลิตภาพ และประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการการบริหาร (process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทันทเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้า หรือผู้มารับบริการ การบริหารทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร (Provision of Resource) ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต / การบริการ

เมื่อพิจารณาในรายด้าน จะพบว่า ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร นั้น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ การจัดการเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง ฝ่ายปกครองจะรายงานให้ทางราชการทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ฝ่ายปกครองมีความสามารถในการระงับเหตุการณ์นั้น ฝ่ายปกครองมีความสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องพึงกระทำ ฝ่ายปกครองป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของลูกบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เอี่ยมมี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรส่วนด้านที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551

กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการปกครองประชาชนในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณ โณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร อยู่ในระดับมาก

ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย นั้น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่อง ฝ่ายปกครองปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ รองลงมาคือ ฝ่ายปกครองมีการอบรมชี้แจงให้ลูกบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ฝ่ายปกครองมีการจัดการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ฝ่ายปกครองมีการควบคุมดูแลลูกบ้านในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ฝ่ายปกครองมีการตรวจตรา สอดส่องผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และฝ่ายปกครองมีการประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็ว เมื่อพบการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ อินทโชติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการ มีบทบาทในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ และยังคงสอดคล้องกับด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีบทบาทในเรื่องการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณ โณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายสูงสุด

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เอี่ยมมี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญาด้านอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับน้อย

ด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน นั้น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องฝ่ายปกครองมีการอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รองลงมาคือ ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของลูกบ้าน ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน ฝ่ายปกครองมี

การจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน และฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณโณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการสร้าง ความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก

ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ นั้น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องฝ่ายปกครองมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รองลงมาคือ ฝ่ายปกครองมีการแจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์ ฝ่ายปกครองมีการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว อยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน ฝ่ายปกครองมีการรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านให้ทางการทราบอย่างรวดเร็ว ฝ่ายปกครองมีการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของฝ่ายปกครองกับลูกบ้าน และฝ่ายปกครองมีการพัฒนาที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เอี่ยมมี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาตำบลและการส่งเสริมอาชีพของราษฎร อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณโณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร นั้น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องฝ่ายปกครองอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง รองลงมาคือ ฝ่ายปกครองมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ

หมู่บ้านในการใกล้เคียงอย่างเป็นทางการ ฝ่ายปกครองมีการใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่กรณีด้วยสันติวิธี ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดอง และฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เครือข่ายและพวกพ้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์พร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านอำนวยความสะดวกชุมชน อยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณโณ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร อยู่ในระดับมาก

จากการอภิปรายผลในข้างต้นจะพบว่าผลการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้ส่วนใหญ่ในภาพรวมไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการ และการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐทั้งที่ผ่านมาและในอดีต แต่ผลการศึกษาในครั้งนี้ฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปตามแนวคิดของอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม ในด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งถือได้ว่าฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ที่สำคัญดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกภัยของราษฎร ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่อง การป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของลูกบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจจะนิยามคำว่ามีประสิทธิภาพร่วมกัน เช่น การป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของลูกบ้านอย่างรวดเร็ว ทัวถึง และสม่ำเสมอ เป็นต้น

2. ด้านประสิทธิภาพด้านการควบคุม คุณแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่อง การประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็ว เมื่อพบการกระทำผิดกฎหมาย ให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น ประยุกต์ใช้เครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัย และระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการประสานงานมากยิ่งขึ้น

3. ด้านประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่อง การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน โดยเพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความสามัคคี การมีน้ำใจนักกีฬา ไปจนถึงการเอื้อเฟื้อและการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันในทุกด้าน

4. ด้านประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่อง การพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การจัด โครงการปลูกผักปลอดสารพิษร่วมกันในที่สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ร่วมกันของคนในหมู่บ้าน

5. ด้านประสิทธิภาพด้านการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎร ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่อง การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านโดยตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เกียรติและพวกพ้อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากคนหลากหลายกลุ่ม เพื่อการถ่วงดุลอำนาจในการตัดสินใจให้การแก้ไขความขัดแย้งมีความยุติธรรมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เป็นการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น จะได้นำข้อเด่นต่างๆ ในการปฏิบัติงานไปเป็นตัวอย่างแก่หมู่บ้านอื่นๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ในมุมมองของประชาชนผู้ได้รับการดูแลจากฝ่ายปกครองเพิ่มเติม เพื่อเป็นการตรวจทานข้อมูลหรือผลการศึกษาจากทุกมิติ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการนำจุดเด่นของแต่ละพื้นที่มาเป็นต้นแบบที่ดีซึ่งกันและกัน อีกทั้งเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของฝ่ายปกครองให้ดียิ่งขึ้นไป

บรรณานุกรม

- กันตยา เพิ่มผล. (2541). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency development)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การใช้ SPSS for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- กรมการปกครอง. (2553). *อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติราชการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.dopa.go.th/policy/plan2/topic7>. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2564).
- คทาวิฑู พรหมายน. (2545). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กองตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจฝ่าย 1 ฝ่าย 2*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2530). “การบริหารและการพัฒนาองค์กร,” ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารและพัฒนาองค์กร หน่วยที่ 2*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2562). “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร”, *มนุษย์สังคมสาร (มสส.)*. ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (2020).
บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทิตยา สุวรรณชะฎ. (2510). *กำนัน: บุคลิกภาพและทัศนคติ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2527). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. (2538). *การส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบราชการ*. กรุงเทพฯ: รักอ่าน.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *องค์การ ทฤษฎีและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล จันท์พร. (2557). *บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามความคาดหวังของประชาชนหลังประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤมล กิตตะยานนท์. (2527). *พฤติกรรมในองค์กร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญตา ไส้เลิศ. (2550). บทบาทของผู้บริหาร ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. หนองบัว: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปาริชาติ สุวรรณโณ. (2563). ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตราด. หนองบัว: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา สุวังบุตร. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ ทักษะคิดและการรับรู้บทบาทกับการให้บริการหลักด้านสุขภาพจิตของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสุขภาพจิต ในศูนย์สุขภาพชุมชน เขตสาธารณสุขที่ 6. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรทิพย์ เอี่ยมมี. (2554). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, หนองบัว: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงมหาดไทย. (2547). พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER35/DRAWER050/GENERAL/DATA0000/00000107.PDF>. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2564)
- _____. (2551). พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฉบับที่ 11 พุทธศักราช 2551. (2551). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://multi.dopa.go.th/pab/info_organ/about8/topic36. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2564).
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกล. (2542). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม และคณะ. (2561). ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น.
- พิทยาภรณ์ ก่อแก้ว. (2558). อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, หนองบัว: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานิช สุขฤกษ์ และคณะ. (2523). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รพี แก้วเจริญ และจิตยา สุวรรณชะฎ. (2510). การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนในระดับบริหารอาวุโส. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

วิทยากร เชียงกุล. (2540). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผล*. กรุงเทพฯ : สายธาร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ :ธรรมสาร.

ศรัณยู ชูพินิจ. (2555). *อำนาจหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<https://so01.tci-thaijo.org/bkkthon>article>download>. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2564).

ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอชาตุพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์. สกจนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สถิต คำลาเตียง. (2544). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของช่างอากาศ: ศึกษาเฉพาะกรณี กองการบินทหารเรือ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมยศ นาวิการ. (2529). *การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). *ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น*.

กรุงเทพฯ. : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทร บุญสถิต. (2543). *สถานภาพ บทบาท และปัญหาของสามเณรในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุนารี เนาวิสุข. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร การรับรู้บทบาท กับการปฏิบัติตามบทบาทการให้การปรึกษาเรื่องเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนในเขต 7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภาณี วงศ์แก้ว และคณะ. (2561). “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัด”, *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*. ปีที่ 12, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2562). หน้า 115-121.

เสาวคนธ์ กล้าช้าง. (2552). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

แสวง รัตน์มงคลมาส. (2514). *เทคนิควิธีการใช้แนวความคิดทางทฤษฎีในการเลือกกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานที่ว่าการอำเภอ นายอาม จังหวัดจันทบุรี. (2564). ข้อมูลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

อำเภอ นายอาม จังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี: ที่ว่าการอำเภอ นายอาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). การเข้าสู่ตำแหน่งและการดำรงตำแหน่งของกำนัน

ผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น. (2564). พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไข

เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก :

https://multi.dopa.go.th/pab/info_organ/about8/topic35. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2564).

สำเร็จ กล่าวหาญ. (2549). สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี.

อานนท์ อาภาภิรม. (2516). สังคมวัฒนธรรมไทยและประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร์.

Frederick Herzberg. (1966). *The motivation to work*. New York: John Willey & Sons.

Katz, Danial and Robert L. Kahn. (1978). *The social psychology of organization*. (2 nd ed). New
York: John Wiley & Sons.

Ryan, T.A. and Smith, P.C. (1954). *Principle of Industrial Psychology*. New York: The Mcanla
Press Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่าย

ปกครอง

ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ โดยผลของการตอบจะไม่กระทบใดๆกับท่านทั้งสิ้น และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี
3. สถานภาพ โสด สมรส
 หม้าย/หย่าร้าง แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท 40,001 – 50,000 บาท
 มากกว่า 50,000 บาท

6. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

1-5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

16-20 ปี

มากกว่า 21 ปีขึ้นไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็น ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายอำเภอม จังหวัดจันทบุรี

ระดับประสิทธิภาพแบ่งเป็น 5 ระดับ

มากที่สุด = 5 คะแนน มาก = 4 คะแนน

ปานกลาง = 3 คะแนน น้อย = 2 คะแนน

น้อยที่สุด = 1 คะแนน

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ประสิทธิภาพด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร					
1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ					
2. การจัดการเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน					
3. เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ฝ่ายปกครองมีความสามารถในการระงับเหตุการณ์นั้น					
4. เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง ฝ่ายปกครองจะรายงานให้ทางราชการทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย					
5. ฝ่ายปกครองป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของลูกบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6. ฝ่ายปกครองมีความสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งต้องพึงกระทำ					
ประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย					
7. ฝ่ายปกครองปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ					

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ฝ่ายปกครองมีการตรวจตรา สอดส่องผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน					
9. ฝ่ายปกครองมีการประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็ว เมื่อพบการกระทำผิดกฎหมาย					
ประสิทธิภาพด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย (ต่อ)					
10. ฝ่ายปกครองมีการอบรมชี้แจงให้ลูกบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ					
11. ฝ่ายปกครองมีการจัดการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย					
12. ฝ่ายปกครองมีการควบคุมดูแลลูกบ้านในหมู่บ้าน ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ					
ประสิทธิภาพด้านการสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีกันในหมู่บ้าน					
13. ฝ่ายปกครองมีการอบรมลูกบ้าน ให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
14. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน					
15. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน					
16. ฝ่ายปกครองมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน					
17. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของลูกบ้าน					
ประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมประโยชน์					
18. ฝ่ายปกครองมีการแจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์					
19. ฝ่ายปกครองมีการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว					
20. ฝ่ายปกครองมีการรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านให้ทางการทราบอย่างรวดเร็ว					
21. ฝ่ายปกครองมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่					

ประเด็น	ระดับประสิทธิภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ประสิทธิภาพด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมประโยชน์ (ต่อ)					
22. ฝ่ายปกครองมีการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ					
23. ฝ่ายปกครองมีการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของฝ่ายปกครองกับลูกบ้าน					
ประสิทธิภาพด้านการใกล้เคียงประณีประนอมข้อพิพาทของราษฎร					
24. ฝ่ายปกครองมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการไกล่เกลี่ยอย่างเป็นกลาง					
25. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดอง					
26. ฝ่ายปกครองมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เครือญาติและพวกพ้อง					
27. ฝ่ายปกครองมีการใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่อริด้วยสันติวิธี					
28. ฝ่ายปกครองอำนวยความสะดวกให้เป็นธรรมให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะ

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่

อำเภอนายายอาม

จังหวัดจันทบุรี

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ดังรายนามต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. ชีระ กุลสวัสดิ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัสนันท์ พ่วงเถื่อน
3. ดร. เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ประเด็น ข้อคำถาม/ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1. เพศ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2. อายุ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3. สถานภาพ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4. ระดับการศึกษา	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของฝ่ายปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอ นายขอม จังหวัดจันทบุรี

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
ด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบ และป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร						
1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2. การจัดการเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
3. เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ฝ่ายปกครองมีความสามารถในการระงับเหตุการณ์นั้น	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4. เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง ฝ่ายปกครองจะรายงานให้ทางราชการทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5. การป้องกัน / แก้ไข ความเดือดร้อนของ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
ลูกบ้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
6. ความสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องพึงกระทำ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย						
7. การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตามกฎหมายตามที่ทางราชการได้แนะนำ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8. การตรวจตรา สอดส่องผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
9. การประสานงานกับราชการอย่างรวดเร็วเมื่อพบการกระทำผิดกฎหมาย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10. การอบรมชี้แจงให้ลูกบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
11. การจัดการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
12. การควบคุมดูแลลูกบ้านในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน						
13. การอบรมลูกบ้านให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
14. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
15. การจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
17. การแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของลูกบ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการตรวจตรา ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมประโยชน์						
18. การแจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
19. การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
20. การรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านให้ทางการทราบอย่างรวดเร็ว	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
21. การจัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
22. การพัฒนาที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
23. การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของฝ่ายปกครองกับลูกบ้าน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
24. การแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการไกล่เกลี่ยอย่างเป็นกลาง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
25. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดอง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
26. แก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านโดยตรงไปตรงมาโดยไม่เห็นแก่เครือญาติและพวกพ้อง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
27. การใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
จากลูกบ้านในการยุติปัญหาของกลุ่มนี้ด้วย สันติวิธี						
28. อำนาจความเป็นธรรมให้แก่ราษฎรใน หมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

$$IOC = \frac{\square R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)

$\square$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคำถามแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับการให้คะแนน มีดังนี้

1 หมายถึงคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือนิยามศัพท์

-1 หมายถึงคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือนิยามศัพท์

เกณฑ์การแปลความหมาย มีดังนี้

ค่า IOC $\square$ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้น ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ค่า IOC < 0.50 หมายความว่า คำถามนั้น ไม่ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ได้เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 จึงถือว่า แบบสอบถามชุดนี้มีความเที่ยงตรงใช้ในการเก็บ

ข้อมูลได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.916	28

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ 1 ด้านการปกครอง	4.6333	.49013	30
ข้อ 2 ด้านการปกครอง	4.5000	.57235	30
ข้อ 3 ด้านการปกครอง	4.2333	.72793	30
ข้อ 4 ด้านการปกครอง	4.4333	.50401	30
ข้อ 5 ด้านการปกครอง	4.4667	.50742	30
ข้อ 6 ด้านการปกครอง	4.6000	.49827	30
ข้อ 7 ด้านการควบคุม	4.6333	.55605	30
ข้อ 8 ด้านการควบคุม	4.3667	.49013	30
ข้อ 9 ด้านการควบคุม	4.4667	.57135	30

ข้อ 10 ด้านการควบคุม	4.7000	.59596	30
ข้อ 11 ด้านการควบคุม	4.3333	.47946	30
ข้อ 12 ด้านการควบคุม	4.4000	.62146	30
ข้อ 13 ด้านความสามานฉันท์	4.6000	.56324	30
ข้อ 14 ด้านความสามานฉันท์	4.5000	.50855	30
ข้อ 15 ด้านความสามานฉันท์	4.5333	.50742	30
ข้อ 16 ด้านความสามานฉันท์	4.4667	.50742	30
ข้อ 17 ด้านความสามานฉันท์	4.6000	.49827	30
ข้อ 18 ด้านตรวจตรา	4.5667	.50401	30
ข้อ 19 ด้านตรวจตรา	4.4333	.56832	30
ข้อ 20 ด้านตรวจตรา	4.5333	.50742	30
ข้อ 21 ด้านตรวจตรา	4.4000	.49827	30
ข้อ 22 ด้านตรวจตรา	4.6667	.47946	30
ข้อ 23 ด้านตรวจตรา	4.2000	.55086	30
ข้อ 24 ด้านการใกล้ชิด	4.3667	.71840	30
ข้อ 25 ด้านการใกล้ชิด	4.4667	.50742	30
ข้อ 26 ด้านการใกล้ชิด	4.4000	.62146	30
ข้อ 27 ด้านการใกล้ชิด	4.5000	.57235	30
ข้อ 28 ด้านการใกล้ชิด	4.6333	.49013	30

บรรณานุกรม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกรัณ สนั่นไหว
วัน เดือน ปี เกิด	3 พฤษภาคม พ.ศ.2527
สถานที่เกิด	จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	22 หมู่ 1 ต.ทับมา อ.เมือง จังหวัดระยอง 21000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	รับราชการ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

